

BRAHMASUTRAS

॥ ब्रह्मसूत्रम् ॥

BRAHMASŪTRAS

OF

BĀDARĀYANA

AS READ BY DIFFERENT COMMENTATORS

Compiled by

KAPILESHVARA MISHRA

Formerly Teacher of Grammar, Visva-Bharati, Santiniketan

Edited by

NITAJVINOD GOSWAMI

Teacher of Pali and Sanskrit, Visva-Bharati, Santiniketan

VISVA-BHARATI BOOK-SHOP

210, CORNWALLIS STREET, CALCUTTA

VISVA-BHARATI BOOK-SHOP

210, Cornwallis Street, Calcutta

December, 1932

PRICE RS 3/-

Printed at the Prabasi Press,
120½ Upper Circular Road, Calcutta
&
Published by Kishorimohan Santra
Visva Bharati Book Shop
210, Cornwallis Street, Calcutta

श्रीमद्वादरायणप्रणीतं

॥ ब्रह्मसूत्रम् ॥

सर्वभाष्यकारधृतपाठभेदसहितम्

त्रिभारत्या भूतपूर्वेण व्याकरणोपाध्यायेन

श्रीकपिलेश्वरमिश्रेण

सङ्कलिप्तम्

तत्रैव पालिसंस्कृतोपाध्यायेन

श्रीनित्यानन्दविनोदगोस्वामिना

संस्कृतम्

सूची

Foreword	...	vii
उपोद्घात	. . .	1-1
ग्रन्थसूत्राणि		१-३०
सूत्रसूची		३१-४१
शब्दसूची	...	४२-६७
मूलसंख्या		६८

सङ्केतविवृतिः

नि	निम्बार्कः	..	Chaukhamba Sanskrit Series Benares, (Sambat, 1967)
नि२	"	...	Published by N S Bramhachari, Brindavan.
बल	बलदेव	...	Shyamlal Goswami, Calcutta, B. S 1301,
भा	भास्कराचार्य.	...	Chaukhamba Sanskrit Series, Benares, 1903
म	मध्वाचार्यः	·	Edited by Kalirari Vedanta- vagisha, Calcutta, 1876.
रा.	रामानुजाचार्यः	·	R Venkteswar & Co., Anandamudrayantralaya, 1909
व	वट्टभाचार्यः		Asiatic Society of Bengal, Calcutta, 1897.
वि.	विज्ञानभिन्नु	...	Chaukhamba Sanskrit Serie , Benares, 1910
श्री	श्रीकण्ठ		Govt Oriental Series, Mysore 1903

अधि

अधिकं पठ्यते ।

ना

नास्मि ।

परत

परसूत्राद् गृहीत्वा पठ्यते ।

परेण

परेण सूत्रेण सह पठ्यते ।

पूर्वेन

पूर्वसूत्राद् गृहीत्वा पठ्यते ।

पूर्वेण

पूर्वसूत्रेण सह पठ्यते ।

before the public. It remains now for a scholar to reconstruct the *Brahma sūtras* according to the light arising from the present work, for which Pandit *Kapileshvara* has devoted so much of his time and energy.

In preparing this edition of the *Brahma sūtras* the commentaries of the following authors have been consulted *Sankara*, *Bhāskara*, *Rāmānuja*, *Nimbārka*, *Mādhva*, *Vallabha*, *Sikānta*, *Vijñānabhikṣu*, and *Baladeva*. *Sankara's* reading has been taken as the standard.

My pupil and colleague, Pandit *Nityanod Goswami* has seen the book through the press, for which we offer him our best thanks

Vidyabhavana,
Visvabharati,
 August, 1391 }

ВИДЬАБХАВА ВЛАТТАЧАРИА.

उपोद्घातः

मया किलैकदा यथामति यावच्छक्यं च सूत्रमेतन्निकया तुलनया च महसूत्राद्यनुशीलयितुकामेन तानि तानि भाष्याणि पद्यालौचयितुं प्रवृत्तेन सपद्येव निरीक्षितं यद्भाष्यभेदेन सूत्रपाठा अपि सुबहवो भिद्यन्ते । तथा हि—
 कचिदेकमेव सूत्र द्वे, द्वे वैकम् । कचित्पूर्वस्य सूत्रस्यान्तिमं पदं परस्य सूत्रस्यादौ । कचिदधिकमेव सूत्रम् । कचिद्वैकस्य सूत्रस्य षण्णविशेषो वा पदविशेषो वान्य एव । सन्त्येवमपरेऽपि भेदा । अत्रेदं किञ्चिदुदाह्रियते ।
 “जन्माद्यस्य यतः,” “शास्त्रयोनित्वात्” (१, १, २, ३) इति द्वे सूत्रे षडङ्क-
 रा मा नु जा दीनाम् । षडङ्गं पुनर्द्वे अप्येते एकं कृत्वा पठति । “देयत्ववचनाच्च”
 (१ १ ३) इत्येव सर्वेषां भाष्यकाराणां पाठः । बलदेवस्तु पठति “देयत्व-
 वचनाच्च” इति । किञ्च निम्बाक-रा मा नु ज धी क यथा ‘देयत्ववचनाच्च’
 इत्यत्र “प्रतिज्ञाविरोधाद्” इत्यधिकमधीयते । “अन्तर्याम्यधिदैवादिषु” (१ २ १३)
 इति सूत्रे “अधिदैवाधिलोकादिषु” इति भास्कर-रा मा नु ज-धी क यथा,
 निम्बाकं पुनः “अधिदैवाधिदेवादिलोकादिषु” इति, माध्वस्तु “अधिदेवा-
 दिषु” इति । एवमन्यत्रापि बहु ।

सदेतद्विचारितं मया मद्बन्धुना कानि चिद्वर्षांशीह पाणिनीयव्याकरणा-
 ध्यापकपदमधिष्ठितवता परिष्ठितं धी क पि ले ख र मि ध्रे ण । स च मया प्रार्थितं
 पाठभेदप्रदर्शनाय ब्रह्मसूत्रसङ्कलनमिदं महतानन्देनारमत । तस्यैव फलमिद-
 मिदानीं वाचकेभ्य उपदिह्यते । अधः कञ्चिदेतत्परिशीलनेन ब्रह्मसूत्राणां मूलं
 स्वरूपं विनिर्णयेत्, प्रपतेत वा तदथ सफलं सञ्चारम्भं सङ्कलयितुं परिष्ठितस्य
 धी क पि ले ख र स्ये ति मन्येत ।

एते ते भाष्यकारा येषां भाष्याणीह समीक्षितानि—षडङ्क १, भास्कर १,
 रा मा नु ज निम्बाक, माध्व, षडङ्ग, धी क यथा, विश्वनाथमिश्र,
 बलदेव इति । षडङ्क १ स्यैव पाठं मूले सखिवेश्यान्त्येषां पाठभेदाष्टीपण्या प्रदर्शिता ।

ममातिप्रियशिष्येण धीनि त्या नन्द विनोद गोस्वामिना पुस्तकमिदं
 मुद्रापत्रसंशोधनादिकर्मणा संस्मृतमिति परगतास्तस्मै न साधुवादाः ।

विश्वभारती विद्यामन्त्रम्,
 वि० सं० १९८८,
 भावणशुद्धदरमी ।

विधुरोत्तरभट्टाचार्य ।

॥ ब्रह्मसूत्रम् ॥

प्रथमोऽध्यायः

प्रथमः पादः

अथातो ब्रह्मजिज्ञासा ॥ १

जन्माद्यस्य यतः ॥ २

शास्त्रयोनित्वात् ॥ ३

तत्तु समन्वयात् ॥ ४

ईश्वतेर्नाशब्दम् ॥ ५

गौणश्चेन्नात्मशब्दात् ॥ ६

तन्निष्ठस्य मोक्षोपदेशात् ॥ ७

हेयत्वावचनाच्च ॥ ८

स्वाप्नयात् ॥ ९

गतिसामान्यात् ॥ १०

श्रुतत्वाच्च ॥ ११

आनन्दमयोऽभ्यासात् ॥ १२

विकारशब्दान्नेति चेन्न प्राचुर्यात् ॥ १३

तद्धेतुर्न्यपदेशाच्च ॥ १४

मान्त्रवर्णिकमेव च गीयते ॥ १५

नेतरोऽनुपपत्तेः ॥ १६

भेदव्यपदेशाच्च ॥ १७

कामाच्च नानुमानापेक्षा ॥ १८

२। व. परेण।

३। व. पूर्वैश्च।

८। वल. व्यत्त्वम्०; रा. धी. नि. अधि “प्रतिज्ञावितोचात्” ॥

१५। व. ०च गम्यते।

१७। वल. ०देशात्।

अस्मिन्नस्य च तद्योगं शास्ति ॥ १९
 अन्तस्तद्भूमौपदेशान् ॥ २०
 भेदव्यपदेशाच्चान्वः ॥ २१
 आकाशस्तद्विज्ञान् ॥ २२
 अत एव प्राणः ॥ २३
 ज्योतिश्चरणाभिधानान् ॥ २४
 छन्दोऽभिधानान्नेति चेन्न तथा चेतोऽर्पणनिगदात्तथाहि दर्शनम् ॥ २५
 भूतादिपादव्यपदेशोपपत्तेश्चैवम् ॥ २६
 उपदेशभेदान्नेति चेन्नोभयस्मिन्नव्यविरोधान् ॥ २७
 प्राणस्तथानुगमान् ॥ २८
 न चतुरात्मोपदेशादिति चेद्व्यात्मसम्बन्धभूमा ह्यास्मिन् ॥ २९
 शास्त्रदृष्ट्या तूपदेशो वामदेवनन् ॥ ३०
 जीवमुज्यप्राणलिङ्गान्नेति चेन्नोपासा-
 त्रैविध्यादैश्वर्यनित्वादिह तद्योगान् ॥ ३१

द्वितीयः पादः

सर्वत्र प्रसिद्धोपदेशात् ॥ १
 विवक्षितगुणोपपत्तेश्च ॥ २
 अनुपपत्तेस्तु न शरीरः ॥ ३
 कर्मकर्तृव्यपदेशाच्च ॥ ४

२५। रा ति ०र्पण निगमात् । निम्नार्कभाष्ये “चेतोऽर्पणाभिधानात्” इत्युक्ते “०र्पणनिगदात्” इत्येव पाठो मूल इति प्रतिभाति । वेदान्तकौस्तुभे “०र्पणनिगदात्” इत्येव पाठः । वेदान्तकौस्तुभप्रभाष्यान्तु “०र्पणनिगमात्” इति । उत्तरस्य तु सूत्रस्य भाष्ये “०र्पणनिगमात्” इति दृश्यते । तदेतत्पूर्वसूत्रेण न सङ्गच्छते ॥

३१। १ म ०पासनात्रै० । २ भा, ०त्रैविध्यात् ॥

४। धी ०देयात् ॥

शब्दविशेषान् ॥ ६

स्मृतेश्च ॥ ६

अर्भकौनस्त्वात्तद्व्यपदेशाच्च नेतिचेन्न निचाप्यत्यादेशं व्योमदक्ष ॥ ७

सम्भोगप्राप्तिरिति चेन्न वैशेष्यान् ॥ ८

अत्ता चराचरग्रहणान् ॥ ९

प्रकरणाच्च ॥ १०

गुहां प्रविष्टावात्मानौ हि तद्दर्शनान् ॥ ११

विशेषणाच्च ॥ १२

अन्तर उपपत्ते ॥ १३

स्थानादिव्यपदेशाच्च ॥ १४

मुग्यनिशिष्टाभिधानादेव च ॥ १५

श्रुतोपनिषत्कगन्याभिधानाच्च ॥ १६

अन्यस्थितेरसम्भवाच्च नेतरः ॥ १७

अन्नयाम्यधिदेवादिषु तद्वर्त्मन्यपदेशान् ॥ १८

न च स्थानं मनोवर्माभिन्नापान् ॥ १९

शागीरश्चोभयेऽपि हि भेदनेनमधीयते ॥ २०

अदृश्यत्वादिगुणसो धर्मोन्ते ॥ २१

विशेषणभेदव्यपदेशाभ्याच्च नेतवौ ॥ २२

रूपोपन्यासाच्च ॥ २३

वैश्वानरं संधारणशब्दविशेषान् ॥ २४

स्मयमाणमनुमानं स्यादिति ॥ २५

७।१ नि व्याख्यानेति च०। भा व्याख्यानेति० ॥

१५। रा धी अपि "अत एव च न मय" ॥ नि अपि "अत एव च तदु मय" ॥

१८। १ रा. धी भा नि अपिदेवादिषोकादिषु त ॥ नि अपिदेवादिषोकादि-
सोकादिषु त० ॥ म अपिदेवादिषु ॥

१९। रा धी परत "व्यापारत" ॥

२०। रा धी पूर्व "व्यापारत" ॥

२२। नि व्याख्यानेतौ ॥

२३। वत अपि "प्रकरणात्" ॥

शब्दादिभ्योऽन्त प्रतिष्ठानाद्यं नेति चेन्न
 तथादृष्ट्युपदेशादसम्भवात्पुरपमपि चैनमधीयते ॥ २६
 अत एव न देवता भूतश्च ॥ २७
 साक्षादप्यविरोधं जमितिः ॥ २८
 अभिन्यत्तेरित्यास्मरथ्यः ॥ २९
 अनुस्मृतेर्पादितिः ॥ ३०
 सम्पत्तेरिति जमितिस्तथाहि दर्शयति ॥ ३१
 आमनन्ति चैनमस्मिन् ॥ ३२

तृतीय पाद

शुभ्वाद्यायतनं स्वशब्दान् ॥ १
 मुक्तोपसृप्यव्यपदेशान् ॥ २
 नानुमानमतच्छब्दान् ॥ ३
 प्राणभृच्च ॥ ४
 भेदव्यपदेशान् ॥ ५
 प्रकरणान् ॥ ६
 स्थित्यदनाभ्याश्च ॥ ७
 भूमा सम्प्रसादाद्व्युपदेशान् ॥ ८
 धर्मोपपत्तेरिव ॥ ९
 अक्षरमम्बरान्तधृते ॥ १०

२६। १ व श्री म, नि नान्मेति० ॥ नि नान्न तथा० ॥

२ वल ऽवधिघमपि० ॥

३०। वल ऽतेरिति वा० ॥

२। १ म ऽदृष्ट्यव्य० ॥ २ रा श्री ऽदेशाच्च ॥

३। रा श्री परेण० ॥

४। रा श्री पूर्वेण ॥

५। नि वल ऽदेशाच्च ॥

६। भा ऽणाच्च ॥

सा च प्रशासनान् ॥ ११
 अन्यभावव्यावृत्तेश्च ॥ १२ :
 ईक्षतिकर्मव्यपदेशात्सः ॥ १३
 दहर उत्तरेभ्यः ॥ १४ :
 गतिशब्दाभ्यां तथा हि दृष्टं लिङ्गश्च ॥ १५
 धृतेश्च महिम्नोऽस्यास्मिन्नुपलब्धेः ॥ १६
 प्रसिद्धेश्च ॥ १७
 इतरपरामर्शात्स इति चेन्नासम्भवान् ॥ १८
 उत्तराच्चेदाविर्भूतस्वरूपस्तु ॥ १९
 अन्यार्थश्च परामर्शः ॥ २०
 अल्पश्रुतेरिति चेत्तदुक्तम् ॥ २१
 अनुवृत्तेस्तस्य च ॥ २२
 अपि च स्मर्यते ॥ २३
 शब्दादेव प्रमितः ॥ २४
 हृद्यपेक्षया तु मनुष्याधिकारत्वात् ॥ २५
 तदुपर्यपि वादरायणः सम्भवान् ॥ २६
 विरोधः कर्मणीति चेन्नानेकप्रतिपक्षेर्दर्शनात् ॥ २७
 शब्द इति चेन्नातः प्रभवात्प्रत्यक्षानुमानाभ्याम् ॥ २८
 अत एव च नित्यत्वम् ॥ २९
 समाननामरूपत्वाच्चावृत्तावप्यविरोधो दर्शनात्स्मृतेश्च ॥ ३०
 मध्यादिष्वसम्भवादनधिकारं जैमिनिः ॥ ३१

१५। बल ० तथा दृष्टं ०। भाष्ये तु ० तथा हि दृष्टं ० इत्येव प्रतिभाति ॥

१६। बल ० विर्भावस्य ०। भाष्ये तु ० विर्भूतस्य ० इत्येव सङ्गते ॥

२२। १। बल, व, नि, अपि स्मः ॥ नि, अपि तु स्मः ॥

२६। नि, एष नि ॥ ॥

३०। कश्चित् समानरूपनामत्वादिति पाठः ॥

३०। १ व, ०त्वादावृत्ता ०। २ वि, ०विरोधद ॥ तन्नाम्येतु ०विरोधो

द ० इत्येव दृश्यते ॥

३१। म, ०कारो जै ०। भाष्ये तु ०कारं जै ० इत्येव ॥

ज्योतिषि भावाच्च ॥ ३०

भावन्तु वादरायणोऽस्ति हि ॥ ३३

शुगस्य तदनादरश्रवणात्तदाद्रवणात्सूच्यते हि ॥ ३४

क्षत्रियत्वगतेश्चोत्तरत्र चैत्रथेन लिङ्गान् ॥ ३५

संस्कारपरामर्शात्तदभावामिलापाच्च ॥ ३६

तदभावनिर्धारणं च प्रवृत्ते ॥ ३७

श्रवणान्ययनार्थप्रतिषेधात्स्मृतेश्च ॥ ३८

कम्पनान् ॥ ३९

ज्योतिर्दशानान् ॥

आकाशोऽर्थान्तरत्वादिव्यपदेशान् ॥ ४१

सुषुप्तयुक्त्वान्त्योर्भेदेन ॥ ४२

पन्यादिशब्दभ्य ॥ ४३

चतुर्थ पाद

आनुमानिकमप्येकं पामिति चेन्न

शरीररूपकविन्यस्तगृहीतेदर्शयति च ॥ १

मूढमन्तु तदहंत्वान् ॥ २

तदधीनत्वादर्थवन् ॥ ३

३३। म भावात्तु० ॥

३४। सा शुगस्य० ॥

३५। इति च म व्यत्वावश० ॥ रा “क्षि यत्तद्वत्तेश्च” इत्येकं सूत्रम्, “उत्तरत्र चैत्रथेन लिङ्गात्” इत्यपरं सूत्रम्। भी “क्षि यत्तद्वत्तेश्च” इति “उत्तरत्र चैत्रथेन लिङ्गात्” इति च सूत्रद्वयम् ॥

३७। वि भावानि० ॥

३८। रा नि भी “श्रवणान्ययनार्थप्रतिषेधात्” इत्येकं सूत्रम्, “स्मृतेश्च” इत्यपरं सूत्रम् ॥

३९। वि प्राण क० ॥

४१। क्वचित् “०त्वादित्यपदेशात्” इत्यपि पाठः ॥

४३। वि भ्यश्च ॥

होयत्वावचनाच्च ॥ ४
 वदतीति चेन्न प्राज्ञो हि प्रकरणात् ॥ ५
 त्रयाणामेव चैवमुपन्यास प्रश्नश्च ॥ ६
 महद्वच्च ॥ ७
 चमसवदविशेषात् ॥ ८
 ज्योतिरुपक्रमा तु तथा ह्यधीयत एकं ॥ ९
 कल्पनोपदेशाच्च मध्यादिवदविरोधः ॥ १०
 न सख्योपसंग्रहादपि नानाभावादतिरेकाच्च ॥ ११
 प्राणादयो वाक्यशेषान् ॥ १२
 ज्योतिर्येकेषामसत्यन्ते ॥ १३
 कारणात्वेन चास्मदशादिषु यथाव्यपदिष्टोक्तेः ॥ १४
 समाकृष्टान् ॥ १५
 जगद्वाचित्वात् ॥ १६
 जीवमुख्यप्राणलिङ्गन्नेति चेत्तद्व्याख्यातम् ॥ १७
 अन्त्यार्थन्तु जमिनिः प्रभव्याख्यानाभ्यामपि चैवमेके ॥ १८
 वाक्यान्वयात् ॥ १९
 प्रतिज्ञासिद्धेर्हिङ्गमास्मरथ्यः ॥ २०
 उत्त्रमिष्यत एवम्भावादित्यौहुलौमिः ॥ २१
 अवस्थितेरिति काशकृत्स्नः ॥ २२
 प्रकृतिश्च प्रतिज्ञादृष्टान्तानुपरोधान् ॥ २३
 अमिध्योपदेशाच्च ॥ २४
 साक्षाद्योभयाग्नानान् ॥ २५
 आत्मकृते परिणामान् ॥ २६

५। म "वदतीति चेन्न प्राज्ञो हि" इत्येकं सूत्रम्, "प्रकरणात्" इत्यपरं सूत्रम् ॥

६। वि व्यामरि चै० ॥

७। कचित् "महत्त्वाच्च" इति पाठः ॥

८। वि धी य आत्तु त० ॥

१०। य लिङ्गादिति० ॥

२०। वि ० लिङ्गमित्यागमः ॥

२६। रा धी "आत्मकृते" इत्येकं सूत्रम् "परिणामान्" इत्यपरं सूत्रम् ॥

उपपद्यते चाप्युपलभ्यते च ॥ ३६
सर्वधर्मोपपत्तेश्च ॥ ३७

द्वितीय पाद

रचनानुपपत्तेश्च नानुमानम् ॥ १
प्रवृत्तेश्च ॥ २
पयोऽम्बुवच्चेत्तत्रापि ॥ ३
व्यतिरिक्तानवस्थितेश्चानपेक्षत्वात् ॥ ४
अन्यत्राभावाच्च न तृणादिवन् ॥ ५
अभ्युपगमेऽप्यर्थाभावात् ॥ ६
पुरुषाश्मवदिति चेत्तथापि ॥ ७
अङ्गित्वानुपपत्तेश्च ॥ ८
अन्यथानुमितौ च क्षशक्तिवियोगान् ॥ ९
विप्रतिपक्षासमञ्जसम् ॥ १०
महद्दीपवद्वा ह्रस्वपरिमण्डलभ्याम् ॥ ११
उभयथापि न कमान्तदभाव ॥ १२
समवायाभ्युपगमाच्च साम्यावृत्तवस्थित ॥ १३
नित्यमेव च भावात् ॥ १४
रूपादिमत्त्वाच्च विषयतो दर्शनान् ॥ १५
उभयथा च दोषान् ॥ १६
व्यतिरिक्ताभात्यन्तमपेक्षा ॥ १७
समुदाय उभयोस्तुकेऽपि तदप्राप्ति ॥ १८

३६। रा धी नि पूर्व ॥

१। रा धी पश्चात् ।

२। रा धी पूर्व ॥

३। एव व्यप्यवत् ॥ रा धी इह सूत्रे न समग्रान्तरं पश्यत ॥

४। वि व्यप्यवत् । ५। भा व्यप्यवत् ॥

६। भा तर्क्य । रा धी अभ्युपगमे व्यप्यभावात् ॥

१६। व व्यप्यवत् च ॥ भा व्यप्यवत् च ॥

इतरेतप्रत्ययत्वादिति चेन्नोत्पत्तिमात्रनिमित्तत्वात् ॥ १६
 उत्तरोत्पादे च पूर्वनिरोधात् ॥ २०
 असति प्रतिज्ञोपरोधो यौगपद्यमन्यथा ॥ २१
 प्रतिसंख्याप्रतिसंख्यानिरोधाप्राप्तिरैविच्छेदात् ॥ २२
 उभयथा च दोषात् ॥ २३
 आकाशो चाविशेषात् ॥ २४
 अनुस्मृतेश्च ॥ २५
 नासतोऽदृष्टत्वात् ॥ २६
 उदासीनानामपि चैवं सिद्धिः ॥ २७
 नाभाव उपलब्धेः ॥ २८
 वैधर्म्याच्च न स्वप्नादिवन् ॥ २९
 न भावोऽनुपलब्धेः ॥ ३०
 क्षणिकत्वाच्च ॥ ३१
 सर्वथानुपपत्तेश्च ॥ ३२
 नैकस्मिन्नसम्भवान् ॥ ३३
 एवं चात्माकातस्त्वन्यम् ॥ ३४
 न च पर्यायादप्यविरोधो विकासदिभ्यः ॥ ३५
 अन्त्यावस्थितेश्चोभयनित्यत्वादविशेषः ॥ ३६
 पत्युगसामञ्जस्यात् ॥ ३७
 सम्यन्थानुपपत्तेश्च ॥ ३८

१६ । रा. नि. श्री. ०यत्वादुपपन्नमिति चेन्न संघातभावानिमित्तत्वात् ॥

भा. ०प्रत्ययमन्यत्वादुपपन्नमितिचेन्न संघातभावानिमित्तत्वात् ॥

२१ । म. ०रोघायौ ॥

२२ । १ म. ०प्राप्तेर ॥

२२ । २ भा. ०रसम्भवः ॥

३१ । नि. ०कत्वात् ॥ रा. श्री. भा. नास्ति ॥

३२ । भा. म. नास्ति ॥

३६ । षष्ठ. ०योवात् ॥

३८ । रा. श्री. नास्ति ॥

अधिष्ठानानुपपत्तेश्च ॥ ३६

करणवच्चेन्न भोगादिभ्यः ॥ ४०

अन्तवत्त्वमसर्वज्ञता वा ॥ ४१

उत्पत्त्यसम्भवात् ॥ ४२

न च कर्तुः करणम् ॥ ४३

विज्ञानादिभावे वा तदप्रतिषेधः ॥ ४४

विप्रतिषेधाच्च ॥ ४५

तृतीय पादः

न विददद्भुतेः ॥ १

अस्ति तु ॥ २

गौण्यसम्भवान् ॥ ३

शब्दाच्च ॥ ४

स्याच्चैकस्य ब्रह्मशब्दवत् ॥ ५

प्रतिज्ञाहानिरव्यतिरेकाच्छब्देभ्यः ॥ ६

यावद्विकारन्तु विभागो लोकवत् ॥ ७

एतेन मातरिश्वा व्याख्यातः ॥ ८

असम्भवस्तु सतोऽनुपपत्तेः ॥ ९

तेजोऽतस्तथा ह्याह ॥ १०

आपः ॥ ११

पृथिव्यधिकाररूपशब्दान्तरेभ्यः ॥ १२

तदभिध्यानादेव तु तद्विज्ञात्स ॥ १३

४५ । भा नास्ति ॥

३ । रा नि बल श्री परेण ॥

४ । रा नि. यल. श्री पूर्वेण ॥

६ । रा श्री 'प्रतिज्ञाहानिरव्यतिरेकात्' इत्येकं सूत्रम्, 'शब्देभ्यः' इत्यपरं सूत्रम् ॥

१२ । नि रा श्री 'पृथिवी' इत्येकं सूत्रम्, 'अधिकाररूपशब्दान्तरेभ्यः' इत्यपरं सूत्रम् ॥

१३ । नि ंनात् तु ॥

विपर्ययेण तु क्रमोऽत उपपद्यते च ॥ १४

अन्तरा विज्ञानमनसी क्रमेण तद्विज्ञादिति चेन्नाविशेषात् ॥ १५

चराचरव्यपाश्रयस्तु स्यात्तद्व्यपदेशो भाक्तस्तद्भावभावित्वात् ॥ १६

नात्माऽश्रुतेर्नित्यत्वाच्च ताभ्यः ॥ १७

ज्ञोऽत एव ॥ १८

उत्क्रान्तिगत्यागतौनाम् ॥ १९

स्वात्मना चोत्तरयोः ॥ २०

नाणुरतच्छ्रुतेरिति चेन्नेतराधिकारात् ॥ २१

स्वशब्दोन्मानाभ्याच्च ॥ २२

अविरोधश्चन्दनवन् ॥ २३

अवस्थितिवैशेष्यादिति चेन्नाभ्युपगमाद्भृदि हि ॥ २४

गुणाद्वा लोकवन् ॥ २५

व्यतिरेको गन्धवन् ॥ २६

तथा च दर्शयति ॥ २७

पृथगुपदेशान् ॥ २८

तद्गुणसारत्वात्तु तद्व्यपदेशः प्राज्ञवन् ॥ २९

यावदात्मभावित्वाच्च न दोषस्तद्दर्शनात् ॥ ३०

पुस्त्वादिवत्त्वस्य सन्नोऽभिव्यक्तियोगान् ॥ ३१

नित्योपलब्ध्यनुपलब्धिप्रसङ्गोऽन्यतरनियमो वान्यथा ॥ ३२

फर्ता शास्त्रार्थवत्त्वान् ॥ ३३

विहारोपदेशात् ॥ ३४

१४। व नास्ति ॥

१५। भा कस्मादुल्का० ॥

२६। वल, नि धी रा परेण ॥

२७। नि वल, धी तथाहि द० ॥ नि वल धी रा पूर्वेण ॥

२९। वल ०त्वात् त० ॥

३१। म. ०वत्तस्य० ॥

३४। रा धी परेण ॥ धी ०शाच ॥

उपादानान् ॥ ३५

व्यपदेशाच्च क्रियाया न चेन्निर्देशविपर्ययः ॥ ३६

उपलब्धिवदनियमः ॥ ३७

शक्तिविपर्ययात् ॥ ३८

समाध्यभावाच्च ॥ ३९

यथा च तक्षोभयथा ॥ ४०

परात्तु तच्छ्रुतेः ॥ ४१

कृतप्रयत्नापेक्षस्तु विहितप्रतिपिद्वावैयर्थ्यादिभ्यः ॥ ४२

अंशो नानाव्यपदेशादन्यथा चापि दाशक्तिवादिस्त्वमधीयत एके ॥ ४३

मन्त्रवर्णाच्च ॥ ४४

अपि च स्मर्यते ॥ ४५

प्रकाशादिवन्तेवं परं ॥ ४६

स्मरन्ति च ॥ ४७

अनुज्ञापरिहारौ देहसम्बन्धाज्ज्योतिरादिवत् ॥ ४८

असन्ततेश्चाव्यतिकरः ॥ ४९

आभास एव च ॥ ५०

अदृष्टानियमात् ॥ ५१

अभिसन्ध्यादिष्वपि चैवम् ॥ ५२

प्रदेशादिति चैन्नान्तर्भावात् ॥ ५३

३५। रा श्री पूर्वेष ॥ नि ३५—४७ सूत्राणि अमात्परित्यक्तानि ॥

४१। भा ० रात्तच्छ्रु० ॥

४४। व रा श्री बल वि नि ० वशात् ॥ निम्बाकीयस्य वेदान्तकौस्तुभकारस्य
श्रीनिवासाचार्यस्य तु मते ० वशाच्च इत्येव दृश्यते ॥

४५। बल व भा अपि स्म० ॥

४६। रा नि श्री ० वस्तु नैव० ॥

५०। नि, भा ० भासा ए० ॥

५२। वि, ० ध्वप्येवम् ।

५३। रा प्रदेशमदादि० । २ भा ० चेत्तन्ना० ॥

चतुर्थ पाद

तथा प्राणा ॥ १

गौण्यसम्भवात् ॥ २

तत्प्राकृष्टुतेश्च ॥ ३

तत्पूर्वकत्वाद्वाच ॥ ४

सप्तगतेर्विशेषितत्वाच्च ॥ ५

हस्तादयस्तु स्थितेऽतो नैवम् ॥ ६

अणवश्च ॥ ७

श्रेष्ठश्च ॥ ८

न वायुत्रिये पृथगुपदेशात् ॥ ९

चक्षुरादिवत्तु तत्सहशिष्टधादिभ्य ॥ १०

अकरणत्वाच्च न दोषस्तथाहि दर्शयति ॥ ११

पञ्चवृत्तिर्मनोवद्वयपदिश्यते ॥ १२

अणुश्च ॥ १३

ज्योतिराद्यभिप्रायन्तु तदामननात् ॥ १४

प्राणवता शब्दात् ॥ १५

तस्य च नित्यत्वात् ॥ १६

त इन्द्रियाणि तद्वयपदेशादन्यत्र श्रेष्ठ्यात् ॥ १७

भेदश्रुते ॥ १८

वैलक्षण्याच्च ॥ १९

संज्ञामूर्तिकल्पिस्तु त्रिवृत्तुर्वत उपदेशात् ॥ २०

२। रा धी परेण । म अघि “प्रतिज्ञानुपरोधाच्च” ॥

३। रा धी पूर्वेष ॥

५। म ंगते वि० ॥

१०। मा ंशिष्यादिभ्य ॥

१२। वि ंवृत्तेर्म० ॥

१४। मा ंदामनानात् । रा धी परेण ॥

१५। रा धी पूर्वेष ॥

१७। च तदिन्द्रि० ॥

१९। रा धी नि पूर्वेष ॥

१६। नि तस्य नि० ॥

१८। रा धी नि० परेण ॥

मास्तादि भौमं यथाशब्दमितरयोश्च ॥ २१

यशेष्यात्तु तद्वाटस्तद्वाटः ॥ २२

तृतीयोऽध्यायः

प्रथम पाद

तदन्तर्ग्रन्थिपत्तो रंहति सम्परिष्वक्तः प्रभनिरूपणाभ्याम् ॥ १

ज्यात्मस्त्वात्तु भूयस्त्वान् ॥ २

प्राणगतेश्च ॥ ३

अग्न्यादिगतिश्रुतेरिति चेन्न भाक्तत्वात् ॥ ४

प्रथमेऽश्रवणादिति चेन्न ता एव ह्युपपत्तेः ॥ ५

अश्रुतत्वादिति चेन्नेष्टादिकारिणा प्रतीतेः ॥ ६

भाक्तं वाऽज्यात्मवित्त्वान् तथा हि दर्शयति ॥ ७

कृतात्ययेऽनुशयवान्दृष्टस्मृतिभ्या यथेतमनेवं च ॥ ८

चरणादिति चेन्नोपलक्षणार्थेति काष्ण्याजिनिः ॥ ९

आनर्थक्यमिति चेन्न तदपक्षेत्वात् ॥ १०

सुष्ठुतदुप्युते एवेति तु वादरिः ॥ ११

अनिष्टादिकारिणामपि च श्रुतम् ॥ १२

संयमने त्वनुभूयेतरेपामारोहावरोहौ तद्गतिदर्शनान् ॥ १३

स्मरन्ति च ॥ १४

अपि च सप्त ॥ १५

२२। वि ०प्यात्तु ॥

१। बल तदन्तरं । अ. तदन्तरं प्र० ॥

२। ना ध्यात्म० ॥

३। नि ०चेन्नाफ० ॥

४। भा ०क्त चाना० ॥

५। बल म “कृतात्ययेऽनुशयवान् दृष्टिस्मृतिभ्याम्” इत्येकं सूत्रम्,

“यथेतमनेवं च” इत्यपरं सूत्रम् । अ. ०नेवम् ॥

६। म रा नि बल. धो ०चेन्न तदुप० ॥

११। रा बल य नि ०पि स० ॥

तत्रापि च तद्व्यापारादविरोधः ॥ १६
 विद्याकर्मणोरिति तु प्रकृतत्वात् ॥ १७
 न तृतीये तथोपलब्धे ॥ १८
 स्मर्यन्तेऽपि च लोके ॥ १९
 दर्शनाच्च ॥ २०
 तृतीयशब्दादविरोधः संशोकजनस्य ॥ २१
 साभाव्यापत्तिरुपपत्तेः ॥ २२
 नातिचिरेण विशेषात् ॥ २३
 अन्याधिष्ठितेषु पूर्ववदभिलाषात् ॥ २४
 अशुद्धमिति चेन्न शब्दात् ॥ २५
 रेतः सिद्ध्योगोऽयं ॥ २६
 योनेः शरीरम् ॥ २७

द्वितीय पाद

सन्ध्ये सृष्टिगृहं हि ॥ १
 निर्मातारं चैके पुत्रादयश्च ॥ २
 मायामात्रन्तु क्वात्स्न्येनानभिव्यक्तस्वरूपत्वात् ॥ ३
 सूचकश्च हि श्रुतेराचक्षते च तद्विद् ॥ ४
 पगभिध्यानात्तु तिरोहितं ततो ह्यस्य बन्धविपर्ययो ॥ ५
 देहयोगाद्वा सोऽपि ॥ ६

१६। रा ० पि त०। म ० पि च यद्व्या० ॥

२१। व ० तीये श० ॥ म ० द्वादविरो० ॥

२२। रा धी नि बल भा म तत्त्वाभा ॥

२३। भा ० योऽपि ॥

२४। नि रा व वि धी बल म ० ते पू० ॥

२५। भा ० योऽपि ॥

२७। भा नास्ति ॥

१। रा धी एतस्मात् परं ५ म सूत्रं पठ्यते ॥

४। रा धी ५ म सूत्रात्परं पठ्यते ॥

५। रा धी इदं सूत्रं तृतीयसूत्रात्परं पठ्यते ॥ भा ० ध्यानात् ॥

तद्भावो नाडीषु तच्छुतेरात्मनि च ॥ ७

अतः प्रबोधोऽस्मात् ॥ ८

न एव नु कर्मानुस्मृतिशब्दविधिभ्यः ॥ ९

मुग्धेऽर्धसम्पत्तिः परिशेषात् ॥ १०

न स्थानतोऽपि परस्योभयलिङ्गं सर्वत्र हि ॥ ११

न भेदादिति चेन्न प्रत्येकमतद्वचनान् ॥ १२

अपि चैवमेके ॥ १३

अरूपवदेव हि तत्प्रधानत्वात् ॥ १४

प्रकाशवैश्वानर्यात् ॥ १५

आह च तन्मात्रम् ॥ १६

दर्शयति चाद्यो अपि स्मयन् ॥ १७

अत एव चोपमा सूर्यकादिवत् ॥ १८

अम्बुवदग्रहणात् न तथात्वम् ॥ १९

वृद्धिहासभाक्त्वमन्तर्भावादुभयसामञ्जसत्वादेयम् ॥ २०

दर्शनाच्च ॥ २१

प्रकृतैतावत्त्व हि प्रतिषेधति नतो प्रवीणि च भूय ॥ २२

तदव्यक्तमाह हि ॥ २३

अपि सराधने प्रत्यक्षानुमानाभ्याम् ॥ २४

१। वि एव च क० ॥

१०। बलं सत्प्रसिद्धिः प० ॥

१०। रा नि धी भा भदा० ॥

१४। बलं ०देव त०। भा अस्थूलमनणवदुस्त्वमदीधमताम्बुमस्पर्शमरूप
मव्ययम् ॥

१५। भा० व्यङ्गावै०। बलं व्यर्थम् ॥

१७। य भा ०धोपि० ॥

१८। भा ०द्वयोप० ॥

१९। भा ०द्याच्च त० ॥

२०। म ०भाक्त्वम०। रा भी पोय ॥

२१। रा धी पृथग् ॥

प्रकाशादिवचावैशेष्यं प्रकाशश्च कर्मण्यभ्यासात् ॥ २५
 अतोऽनन्तेन तथा हि लिङ्गम् ॥ २६
 उभयव्यपदेशात्त्वहिबुग्गडलवत् ॥ २७
 प्रकाशाश्रयवद्वा तेजस्त्वात् ॥ २८
 पूर्ववद्वा ॥ २९
 प्रतिषेधाच्च ॥ ३०
 परमत सेतून्मानसम्यन्धभेदव्यपदेशेभ्यः ॥ ३१
 सामान्यात्तु ॥ ३२
 बुद्धयर्थः पादवत् ॥ ३३
 स्थानविशेषात्प्रकाशादिवत् ॥ ३४
 उपपत्तेश्च ॥ ३५
 तथाऽन्यप्रतिषेधान् ॥ ३६
 अनेन सर्वगतत्वमायामशब्दादिभ्यः ॥ ३७
 फलमत उपपत्तेः ॥ ३८
 भ्रुनत्वाच्च ॥ ३९
 धम जैमिनिरत एव ॥ ४०
 पूष तु वादरायणो हेतुव्यपदेशान् ॥ ४१

तृतीय पाद

सर्ववेदान्तप्रत्यय चोदनाद्यविशेषान् ॥ १

भेदान्तेनेति चेन्नैकस्यामपि ॥ २

२५। श्री ऽकाशाश्च। यत् “प्रकाशवचावैशेष्यात्” इत्येकं सूत्रम्, “प्रकाशश्च कर्मण्यभ्यासात्” इत्यपरं सूत्रम्। स “प्रकाशादिवचावैशेष्यम्” इति “प्रकाशश्च कर्मण्यभ्यासात्” इति च सूत्रद्वयम्॥

२७। भा ऽद्यादहि० ॥

३१। मा नास्ति ॥

३५। नि ऽपत्तेः। भाष्ये तु “-पत्तेश्च” इत्येव ॥

३६। वि ऽधाच्च ॥

३७। नि ऽवृत्तितम् ॥

२। यत् भेदादिति०। २। य नि ऽवेदेक०। श्री. भेदादिति चेदेकस्या ॥

तदभावो नाडीषु तच्छ्रुतेरात्मनि च ॥ ७
 अतः प्रतीधोऽस्मान् ॥ ८
 स एव तु कर्मानुस्मृतिशब्दविधिभ्यः ॥ ९
 मुग्धेऽर्धसम्पत्तिः परिशेषात् ॥ १०
 न स्थानतोऽपि परस्योभयलिङ्गं मर्त्तं हि ॥ ११
 न भेदादिति चेन्न प्रत्येकमनद्वचनात् ॥ १२
 अपि चैवमेवे ॥ १३
 अरुपबदेव हि तत्प्रधानत्वात् ॥ १४
 प्रकाशवैश्ववैयर्थ्यात् ॥ १५
 आह च तन्मात्रम् ॥ १६
 दर्शयन्ति चार्थो अपि स्मर्यन्ते ॥ १७
 अतः एव चोपमा सूर्यकादिवन् ॥ १८
 अम्युयदमहणात् न तथात्वम् ॥ १९
 वृद्धिहासभाक्त्वमन्नभावाद्भयसामञ्जस्यादेवम् ॥ २०
 दर्शनाच्च ॥ २१
 प्रकृतैतावत्त्वं हि प्रतिषेधति ततो ब्रवीति च श्रूय ॥ २२
 तदव्यक्तमाह हि ॥ २३
 अपि सराधने प्रत्यक्षानुमानाभ्याम् ॥ २४

६। वि एव च कः ॥

१८। बल ० सम्प्राप्तिः पः ॥

१०। रा ति धी भा भद्रा ॥

१४। बल ० देव तः। भा अस्थूलमनयवदस्त्वनदीर्घमशब्दमल्पार्थमरुप
मध्यमम् ॥

१५। भा ० चडावे ०। बल ० व्यर्थम् ॥

१७। य भा ० धोपि ० ॥

१८। भा ० एवोप ० ॥

१९। भा ० व्याप्त त ॥

२०। म ० भाक्त्वमः। रा धी परेश ॥

२१। रा. धी पुण्य ॥

प्रकाशादिवद्यावैशेष्यं प्रकाशश्च कर्मण्यभ्यासात् ॥ २५
 अतोऽनन्तेन तथा हि लिङ्गम् ॥ २६
 उभयव्यपदेशात्त्वहिकुण्डलवत् ॥ २७
 प्रकाशाश्रयवद्वा तेजस्त्वात् ॥ २८
 पूर्ववद्वा ॥ २९
 प्रतिपेधाच्च ॥ ३०
 परमत सेतून्मानसम्यन्धभेदव्यपदेशेभ्यः ॥ ३१
 सामान्यात्तु ॥ ३२
 बुद्धयर्थं पादवत् ॥ ३३
 स्थानविशेषात्प्रकाशादिवत् ॥ ३४
 उपपत्तेश्च ॥ ३५
 तथाऽन्यप्रतिपेधान् ॥ ३६
 अनेन सर्वगतत्वमायामशब्दादिभ्यः ॥ ३७
 फलमत उपपत्तेः ॥ ३८
 श्रुतत्वाच्च ॥ ३९
 धम जैमिनिरत एव ॥ ४०
 पूष तु बादरायणो हेतुव्यपदेशात् ॥ ४१

तृतीय पाद

सर्ववेदान्तप्रत्ययं चोदनाद्यविशेषान् ॥ १

भेदान्नेति चेन्नेकस्यामपि ॥ २

२५। श्री ०काशाश्च। यत् “प्रकाशवद्यावैशेष्यात्” इत्येकं सूत्रम्, “प्रकाशश्च कर्मण्यभ्यासात्” इत्यपरं सूत्रम्। स “प्रकाशादिवद्यावैशेष्यम्” इति “प्रकाशश्च कर्मण्यभ्यासात्” इति च सूत्रद्वयम्॥

२७। भा ०शब्दहि० ॥

३४। भा नास्ति ॥

३५। नि ०पत्तेः। भाष्ये तु “-पत्तेः” इत्येव ॥

३६। वि ०धाच्च ॥

३७। नि श्रुतित्वम् ॥

४१। यत् भेदादिति०। स व नि. ०चेदेक०। श्री भेदादिति चेदेकस्या० ॥

म्वाध्यायस्य तथात्वेन हि समाचारेऽधिकाराच्च सववच्च तन्निधमः ॥३
 दर्शयन्ति च ॥ ४
 उपमंहातोऽर्थामेदाद्विधिशंपवत्समाने च ॥ ५
 अन्यथात्वं शब्दादिति चेन्नाविशेषान् ॥ ६
 न वा प्रकरणमेदात्परोवरीयस्त्वादिवत् ॥ ७
 संज्ञानरचेत्तदुक्तमस्ति तु तदपि ॥ ८
 व्याप्तेश्च समञ्जसम् ॥ ९
 सवमेदादन्यधेमे ॥ १०
 आनन्दादयः प्रधानस्य ॥ ११
 प्रियशिगस्त्वाद्यप्राप्तिरूपचयापचयौ हि मंदे ॥ १२
 इतरेत्त्वर्थसमान्यात् ॥ १३
 आध्यानाय प्रयोजनाभावान् ॥ १४
 आत्मशब्दाच्च ॥ १५
 आत्मगृहीतिरितरवदुत्तरान् ॥ १६
 अन्वयादिति चेत्स्यादवधारणान् ॥ १७
 कार्याख्यानानादपूर्वम् ॥ १८
 समान एव चामेदान् ॥ १९
 सम्यन्थादेवमन्यत्रापि ॥ २०
 न वा विशेषान् ॥ २१
 दर्शयन्ति च ॥ २२

३। वक्त, "म्वाध्यायस्य तथात्वेन हि समाचारेऽधिकाराच्च" इत्येकं सूत्रम्,

"सववच्च तन्निधमः" इत्यपरं सूत्रम् ॥

४. "स्वाध्यायस्य तथात्वेन हि समाचारेऽधिकाराच्च" इत्येकं सूत्रम्,

"तत्तिलवच्च तन्निधमः" इत्यपरं सूत्रम् ॥

७। भा. न च प्र० ॥

१०। वि. १०—२१ द्वादशसूत्राणि पादस्यादावेव पठितानि ॥

१६। भा. ०हीतिरि० ॥

१८। भा. ०पूर्वः ॥

२१। वि. १०—२१ सूत्राणि द्वादस्वादमेव पठितानि ॥

सम्भृतिद्युध्याप्त्यपि चान् ॥ २३

पुरुषविद्यायामिव चनरपामनामनानात् ॥ २४

वेधाद्यभेदान् ॥ २५

हानौतृपायनशब्दशेषत्वात्पुनराच्छन्दस्तुत्युपगानवत्तदुक्तम् ॥ २६

सान्प्रराये तत्तज्यामावात्तथा ह्यन्ये ॥ २७

छन्दत उभयाविरोधान् ॥ २८

गनेत्यवत्त्वमुभयथाऽन्यथा हि निरोधः ॥ २९

उपपन्नस्तद्व्यग्रायोपलब्धेर्लोकवत् ॥ ३०

अनियम सर्वासामविरोध शब्दानुमानाम्याम् ॥ ३१

यावदधिकारमवस्थितिराधिकारिकायाम् ॥ ३२

अक्षरधिया त्ववरोधः सामान्यतद्वावाभ्यामौपसद्वत्तदुक्तम् ॥ ३३

इयदामननात् ॥ ३४

अन्तराभूतप्रामवत्स्यात्मनः ॥ ३५

अन्ययामदानुपपत्तिरिति चक्षोपदेशान्तरावा ॥ ३६

व्यनिहारो विशिषान्ति हीतरवन् ॥ ३७

सैव हि सत्यादयः ॥ ३८

२३। वत्त ऽतिद्युध्याः । भा ऽतिद्युध्या ॥

२४। नि श्री भा व्यापपि चे० ॥

२७। व सम्प्रराय ॥

२९। रा व्यथाऽन्य० । श्री परत्र ॥

३०। म ऽप्यलौकिकवत् । श्री पूरत्र ॥

३१। वत्त ऽसर्वेषामविरोधाच्छब्दाः ॥

श्री नि रा ऽसर्वेषाम० । रा श्री परत्र ॥

३२। रा श्री पूरत्र । नि ३२—३३ वृत्तिः ॥

३३। वि ऽत्ववरोधः । भाष्य तु ऽत्ववरोध इति ह्यन्यतः । भा ऽत्वविरोधः ।
नि वृत्तिम् ॥

३४। भा हिदा ॥

३५। रा नि श्री वेद्यः । भा शाङ्करभाष्यानुसारेणानुपपत्तिरिति ह्यन्यतः ।

३६। वि ऽपत्तिः । ऽदेयम् । रा श्री नि पूरत्र ॥

कामादीनामप्र नम्र चारयनादिभ्य ॥ ३६
 आदगादयेप. ॥ ४७
 उपस्थितेऽस्मिन्मद्वचना ॥ ४८
 नम्रिटाङ्गानियमस्मृष्टेः पृथग्यत्रनिबन्ध फल्गु ॥ ४९
 प्रशानयदेव नदुष्कम् ॥ ५०
 निद्रामूयम्यात्तटि चरीयस्मदपि ॥ ५१
 पुरंरिष्यन्प. प्रक्षणात्म्यानिप्रियामानमरा ॥ ५२
 अनिदेष्टाव ॥ ५३
 रिषं व तु निटाङ्गाना ॥ ५४
 दग्नाय ॥ ५५
 श्रुत्यादिद्विगीयस्त्वाय न वार ॥ ५६
 अनुबन्धादिभ्य प्रशान्तरपृथक्त्ववद्दृष्टश्च नदुष्कम् ॥ ५७
 न मामान्यादप्युपलब्धं मृत्युयज्ञ हि लोकापति ॥ ५८
 पण्येण च शब्दस्य ताद्विभ्यं भूयस्त्वात्त्वनुबन्ध ॥ ५९
 एक आत्मन शरीरे भवान् ॥ ६०
 व्यतिरेकस्मद्भावाभावितात् तूपलब्धिरन ॥ ६१
 अद्वावच्छास्तु न शास्त्रासु हि प्रतिपेदम् ॥ ६२
 मन्त्रादिवद्वाऽप्रिगोध. ॥ ६३
 भूम्न व्रतुरज्ज्यायस्त्व तथा हि दर्शयति ॥ ६४
 नानाशब्दादिभेदान् ॥ ६५

३६। श्री कामादयस्तत्र तत्र ॥

४१। भा ० तैऽस्तद्व- ॥

४४। वि ० लपप्र० ॥

४७। बल ० तु तन्नि- । रा नि श्री परेण ॥

४८। रा नि श्री पूरेण ॥

५०। बल “अनुबन्धादिभ्य” इत्येक सूत्रम्, “प्रशान्तरपृथक्त्ववद्दृष्टश्च नदुष्कम्” इत्यपरम् ॥ न “अनुबन्धादिभ्य” इति “प्रशान्तरपृथक्त्ववद्दृष्टश्च नदुष्कम्” इति च सूत्रद्वयम् ॥

५४। रा नि. बल श्री भा ० ज्ञावभा० ॥

विरूपोऽविशिष्टस्तत्त्वान् ॥ ५६

काम्यास्तु यथाकामं समुचीयेरज्ञ वा पूर्वदेत्वभावान् ॥ ६०

अङ्गेषु यथाश्रयभावः ॥ ६१

शिष्टेश्च ॥ ६२

समाहारान् ॥ ६३

गुणसाधारण्यश्रुतेश्च ॥ ६४

न वा तत्सहभावाश्रुतेः ॥ ६५

दर्शनाच्च ॥ ६६

चतुर्थः पादः

पुरुषार्थोऽज्ञः शब्दादिति वादगयणः ॥ १

शेषत्वात्पुरुषार्थवादो यथाऽन्येष्विति जैमिनिः ॥ २

आचारदर्शनात् ॥ ३

तच्छ्रुतेः ॥ ४

समन्वारम्भणान् ॥ ५

तद्धनो विधानात् ॥ ६

नियमाच्च ॥ ७

अधिकोपदेशात् वादगयणस्यैवं तद्दर्शनात् ॥ ८

तुल्यन्तु दर्शनम् ॥ ९

असार्वत्रिकी ॥ १०

विभागः शतवन् ॥ ११

अध्ययनमात्रवतः ॥ १२

नाविशेषान् ॥ १३

६०। वि. नास्ति ॥

६५। नि. ०भावोऽश्रु ० ॥

२। वि. ०था ०न्ये ० ॥

४। नि. ०तेष्व ॥

७। रा. धी. ०मात् ॥

८। वि. भा. ०स्यैव त ० ॥

९। व ०स्य दः ॥

स्तुतयेऽनुमतिर्वा ॥ १४
 कामकारेण चैके ॥ १५
 उपमर्दं च ॥ १६
 उध्वरेतःसु च शब्दे हि ॥ १७
 परामर्शं जैमिनिरचोदना चापवदनि हि ॥ १८
 अनुष्ठेयं ब्राह्मरायणः साम्यश्रुतेः ॥ १९
 विधिर्वा धारणवन् ॥ २०
 स्तुतिमात्रमुपादानादिनि चेन्नापूर्वत्वान् ॥ २१
 भावशब्दाच्च ॥ २२
 पारिप्लवार्थ इति चेन्न विशेषितत्वान् ॥ २३
 तथा चैकवाक्यनोपबन्धात् ॥ २४
 अत एव चाग्नीन्धनाद्यनपेक्षा ॥ २५
 सर्वापेक्षा च यज्ञादिश्रुतेरश्ववन् ॥ २६
 शमदमाशुपेतः स्यात्तथापि तु तद्विधेस्तदङ्गत्वात् तेषामवश्यानुष्ठेय-
 त्वान् ॥ २७
 सर्वज्ञानुमतिश्च प्राणान्त्यये तद्दर्शनान् ॥ २८
 अवाधाच्च ॥ २९
 अपि च स्मर्यते ॥ ३०
 शब्दश्चातोऽकामकारे ॥ ३१

१६। वि. अपि ॥

१५। रा नि श्री ० नाद्यापः ॥

२२। व. नास्ति ॥

२३। भा. ० वार्ध इति ०। पं. ण ॥

२४। रा. वाक्योप०। भा. परेष ॥

२६। वल. ० धुतिः ०। भाष्ये तु ० धृतेर इत्येष ॥

२७। वल. ० तस्यु स्वरः ०। वि ० पितः ०। ० माप्यवः ० ॥

२८। वि. ० तिस्रो ० ॥

३०। रा. घ. वल. अपि स्म. ॥

३१। नि. शब्दाश्च ०। भाष्ये तु शब्दः इत्येष। रा. ० व्याप्यावा ०। वल. ० मयो ० ॥

विहितत्वाच्चाश्रमकर्मापि ॥ ३२
 सहकारित्वेन च ॥ ३३
 सर्वथाऽपि त एवोभयलिङ्गात् ॥ ३४
 अनभिभव च दर्शयति ॥ ३५
 अन्तरा चापि तु तद्दृष्टे ॥ ३६
 अपि च स्मर्यते ॥ ३७
 विरोपानुग्रहश्च ॥ ३८
 अतस्त्वितरङ्ग्यायो लिङ्गाच्च ॥ ३९
 तद्भूतस्य तु नातद्भावो जैमिनेरपि नियमात्तद्रूपाभावेभ्यः ॥ ४०
 न चाधिकारिकमपि पतनानुमानात्तदयोगात् ॥ ४१
 उपपूर्वमपि त्वेके भावमशनवत्तदुक्तम् ॥ ४२
 यहिस्तूभयथाऽपि स्मृतेराचाराच्च ॥ ४३
 स्वामिन फलश्रुनेरित्यात्रेयः ॥ ४४
 आर्त्विज्यमित्यौडुलौमिस्तस्मै हि परिक्रियते ॥ ४५
 श्रुतेश्च ॥ ४६
 सहकार्यन्तरविधि पक्षेण तृतीय तद्वनो विध्यादिवन् ॥ ४७
 कृत्स्नभावात्तु गृहिणोपसङ्गारः ॥ ४८
 मौनवद्वितरपामप्युपदेशान् ॥ ४९
 अनानिष्टुर्वन्नन्वयान् ॥ ५०

३४। बल उत्तम धोः ॥

३७। रा य बल अपि स्मः ।

३९। १ म रज्यायोः । २ लिङ्गात् , भाष्ये 'लिङ्गाच्च इत्येव प्रतिभाति ॥

४०। १ वि वस्य नाः । २ य भा मिनि रः । नि वि धी रा भा मात्तद्रूः ॥

४१। १ वि मपि यजनाः ॥

४२। १ रा धो मरीत्यकेः । ४३। भा नास्ति ॥

४४। रा यथापिः । बल धात्म् ॥

४५। रा धो नि भा नास्ति ॥

ऐहिकमप्यप्रस्तुतप्रतिबन्धे तद्दर्शनम् ॥ ५१

एवं मुक्तिरन्त्यानियमस्तदवस्थावधृतेस्तदवस्थावधृतेः ॥ ५२

चतुर्थोऽध्यायः

प्रथमः पादः

आवृत्तिरमरुदुपदेशात् ॥ १

लिङ्गाच्च ॥ २

आत्मेति तूपगच्छन्ति प्राहयन्ति च ॥ ३

न प्रतीके न हि सः ॥ ४

प्रह्वदृष्टिस्तत्कर्पात् ॥ ५

आदित्यादिमलयक्षाङ्ग उपपत्तिः ॥ ६

आमीनः सम्मवान् ॥ ७

ध्यानाच्च ॥ ८

अचलत्वं चापेक्ष्य ॥ ९

स्मरन्ति च ॥ १०

गत्रैकामना तत्राविशेषात् ॥ ११

आप्रायणात्तत्रापि हि दृष्टम् ॥ १२

तदधिगम उत्तरपूर्वाध्यायोरलेखविनाशौ तद्व्यपदेशात् ॥ १३

इतरस्याप्येवमसंश्लेषः पाते तु ॥ १४

अनारब्धकार्ये एव तु पूर्वे तदवधेः ॥ १५

५१। १। वि धी. व बल समप्र०। वि. समप्रस्तुते प्र०। भा. “ऐहिक
मप्रस्तुत प्रतिबन्धेन दर्शनात्” ॥

४। भा. प्रती० ॥

११। भा. तत्र वि० ॥

१२। १ रा. नि आप्रायणा०। २ वि संस्थाहि० ॥

१३। १ म पूर्वार्धतोर०। २ वि तद्व्यपदेश०। भाष्ये “तद्व्यपदेशात्”

इत्येव प्रतीकत्वेन गृहीतं दृश्यते ॥

१४। बल. समश्लेषः० ॥

अग्निहोत्रादि तु तत्कार्यायैव तद्दर्शानात् ॥ १६

अतोऽन्यापि ह्येकेषामुभयोः ॥ १७

यदेव विद्येतेति हि ॥ १८

भोगेन त्वितरे क्षपयित्वा सम्पद्यते ॥ १९

द्वितीय पाद

वाङ्मनसि दर्शनाच्छब्दाच्च ॥ १

अत एव च सर्वाण्यनु ॥ २

तन्मनः प्राण उत्तरान् ॥ ३

सोऽप्यक्षे तु तदुपगमादिभ्यः ॥ ४

भुतेषु तच्छ्रुतेः ॥ ५

नैकस्मिन्दर्शयन्तो हि ॥ ६

समाना चास्त्युपक्रमादमृतत्वं चानुपोष्य ॥ ७

तदापीतेः संसारव्यपदेशान् ॥ ८

सूक्ष्मं प्रमाणञ्च तथोपलब्धेः ॥ ९

नोपमर्देनानः ॥ १०

अस्यैव चोपपत्तरेष ऊष्मा ॥ ११

प्रतिप्रेषादिति चेन्न शरीरान् ॥ १२

१६। नि ऽदि स०। वि ऽतु तत्तत्का० ॥

१७। भा. नास्ति. ॥

१८। रा भी व नि बल. ऽत्वाऽय स० ॥

२। नि वि व बल ऽय स० ॥

४। भी ऽक्षेय स० ॥

५। वि. .म भा. भूतेष्वत भुते ॥

७। वि. ऽना वा सु० ॥

८। म तदरी० ॥

१०। म. "मर्मात" भाष्ये "मर्मात" इत्येव दृश्यते ॥

११। रा भी व नि बल. ऽनेह्यमा ॥

१२। रा. भी नि. भा. पोष ॥

स्पष्टो ह्येकेषाम् ॥ १३

स्मर्यते च ॥ १४

तानि परं तथा ह्याह ॥ १५

अविभागो वचनान् ॥ १६

तदोक्तोऽप्रज्वलनं तत्प्रकाशितद्वारो विद्यासामर्थ्यात्तच्छेषगत्यनुस्मृति-
योगाच्च हार्दानुगृहीतः शताधिक्या ॥ १७

रश्म्यनुसारी ॥ १८

निशि नेति चेन्न सम्यन्धस्य यावदेहभावित्वादर्शयति च ॥ १९

अतश्चायनेऽपि दक्षिणे ॥ २०

योगिनः प्रति च स्मर्यते स्मार्ते चैते ॥ २१

तृतीय पादः

अचिरादिना तत्प्रथितेः ॥ १

वायुमग्नादविशेषविशेषाभ्याम् ॥ २

तद्धितोऽधिवरणः सम्यन्धान् ॥ ३

आतिवाहिकास्तद्विज्ञान् ॥ ४

उभयव्यामोहात्तत्सिद्धेः ॥ ५

वैशुतेनैव तनस्तच्छ्रुतेः ॥ ६

कार्यं चादगिरस्य गत्युपपत्तेः ॥ ७

विशेषितत्वात् ॥ ८

१३। रा. धी नि भा पूरेण ॥

१४। म. स्मार्प्यते ॥

१६। म. "निशि नेति चेन्न सम्यन्धस्य" इति "यावदेहभावित्वादर्शयति च"
इति च सूत्रद्वयम् ॥

२१। १ व. नि. बल. धी. प्रति स्म०। २ रा. स्मर्यते ॥

२। म. वायुमग्ना० ॥

३। रा. धी तद्धितो०। व. "अपि वाय्वाद्यापीन्द्रप्रजापती" इत्यपरं सूत्रम् ॥

४। म. ऋक्जल०। वि. ऋक्जल०, भाष्ये "ऋक्जल०" इत्येव वक्ष्यते ॥

५। रा. नि धी. भा. नाप्ति ॥

सामीप्यात्तु तद्व्यपदेश ॥ ६
 कार्योत्पत्ते तद्व्यपदेशे सहात परमभिधानात् ॥ १०
 स्मृतेष्व ॥ ११
 परं जैमिनिमुपन्यत्वान् ॥ १२
 दर्शनाच्च ॥ १३
 न च कार्यं प्रतिपत्त्यभिसन्धि ॥ १४
 अप्रतीकात्म्यनाशयतीति वादरायण उभयभौ दोषात्तत्त्वतुश्च ॥ १५
 विशेषश्च दर्शयति ॥ १६

चतुर्थः पादः

सम्पद्याविभावि स्वेन शब्दात् ॥ १६
 मुक्त प्रतिज्ञात् ॥ २
 आत्मा प्रकरणात् ॥ ३
 अविभागेन दृष्टत्वात् ॥ ४
 ब्राह्मेण जैमिनिरुपन्यासादिभ्यः ॥ ५
 चित्तिवन्मात्रेण तदात्मकरवादित्यौहुलौमि ॥ ६
 एवमप्युपन्यासात्पूर्वभावादविरोध वादरायण ॥ ७
 सकल्पाद तु तच्छ्रुते ॥ ८
 अत एव ज्ञानन्यासिपति ॥ ९

६। नि तदुप भाष्ये तदुप ॥

१७। रा धी प्रत्यभिः ॥

१५। वि अप्रतीकाः । १ म त्ति स बाः । २ रा यथा च दोः । ३ यत भो म यथा च दोः ॥

१। वि म सम्पद्याः । भाष्ये 'सम्पद्या' इत्येष प्रतिभाति ॥

२। वि मुक्त प्रतिज्ञा, भाष्ये "मुक्त प्रतिज्ञा" इत्येष ॥

३। म ज्ञेनेव दः ॥

६। व तदात्मत्वाः ॥

८। व त्वय सः । नि रा त्वय सः ॥

९। नि वि न्यास ॥

अभावं वादरिराह ह्येवम् ॥ १०

भावं जैमिनिर्विकल्पामननात् ॥ ११

द्वादशाहवदुभयविधं वादरायणोऽनः ॥ १२

तन्वभावे सन्ध्यवदुपपत्तेः ॥ १३

भावे जाग्रद्वत् ॥ १४

प्रदीपबदावेशस्तथाहि दर्शयति ॥ १५

स्वाप्ययसम्पत्त्योरन्यतरापेक्षमाविष्कृतं हि ॥ १६

जगद्व्यापारवर्जं प्रकरणादसंनिहितत्वाच्च ॥ १७

प्रत्यक्षोपदेशादिति चेन्नाधिकारिकमण्डलस्थोक्तेः ॥ १८

विकारावर्त्ति च तथाहि स्थितिमाह ॥ १९

दर्शयतश्चैवं प्रत्यक्षानुमाने ॥ २०

भोगमात्रसाम्यलिङ्गाच्च ॥ २१

अनावृत्तिः शब्दादनावृत्तिः शब्दात् ॥ २२

१०। बल. अभावं वा० । भाष्ये 'अभावं०' इत्येव दृश्यते ॥

११। १ बल. 'आह द्वैवं० जै०' । ११। २ वि. 'निर्विक०' ॥

१३। व. तत्त्वभा० । म. तत्त्वाभा० ॥

१६। १ स्वाप्य स० । २ म. बल. 'पेक्ष्यमा०' ॥

१७। म. "जगद्व्यापारवर्जम्" इत्येकं सूत्रम्, "प्रकरणादसंनिहितत्वाच्च" इत्यपरं सूत्रम् । बल. 'तत्त्वात्' ॥

१८। १ नि. 'स्थान्नेति०' । २ बल. 'लस्योक्तेः', भाष्ये "'लस्योक्तेः'" इत्येव म. 'लस्योक्तेः' ॥

१९। वि. 'रावर्त्तिः' ॥

अभावं वादरिराह ह्येवम् ॥ १०

भावं जेमिनिर्विकल्पामननात् ॥ ११

द्वादशाहवदुभयविधं वादरायणोक्तः ॥ १२

तन्वभावे सन्ध्यवदुपपत्तेः ॥ १३

भावे जाग्रद्वत् ॥ १४

प्रदीपवदावेशस्तथाहि दर्शयति ॥ १५

स्वाप्ययसम्पत्त्योरन्यतरापेक्षमाविष्टत्वं हि ॥ १६

जगद्व्यापारवर्जं प्रकरणादसंनिहितत्वाच्च ॥ १७

प्रत्यक्षोपदेशादिति चेन्नाधिकारिकमण्डलस्थोक्तैः ॥ १८

विकारावर्त्ति च तथाहि स्थितिमाह ॥ १९

दर्शयतश्चैव प्रत्यक्षानुमाने ॥ २०

भोगमात्रसाम्यलिङ्गाच्च ॥ २१

अनावृत्तिः शब्दादनावृत्तिः शब्दात् ॥ २२

१०। बल अभावे वा० । भाष्ये 'अभावं०' इत्येव दृश्यते ॥

११। १ बल 'आह ह्येवं जेमि' । ११। २ वि ० निर्विक० ॥

१२। व तत्त्वभा० । म तत्त्वाभा० ॥

१६। १ स्वाप्य स० । २ म बल ० पेक्षमा० ॥

१७। म "जगद्व्यापारवर्जम्" इत्येकं सूत्रम्, "प्रकरणादसंनिहितत्वाच्च" इत्यपरं सूत्रम् । बल ० तत्त्वात् ॥

१८। १ नि ० शान्तेति० । २ बल ० तत्स्योक्त, भाष्ये "० तत्स्थोक्ते" इत्येव म ० तत्स्योक्ते ॥

१९। वि ० रावर्त्तिः ॥

- अनुस्मृतेश्च २. २. २६
 अनेन सर्वगतत्वमायाम० ३. २. ३७
 अन्तरउपपत्तेः १. २. १३
 अन्तर्गचापि तु नदृष्टेः ३. ४. ३६
 अन्तराभूत ग्रामवत्स्वा० ३. ३. ३५
 अन्तराविज्ञानमनसी २. ३. १६
 अन्तर्याम्यधिदेवादिषु १. २. १८
 अन्तवन्त्यमसर्वज्ञा वा २. २. ४१
 अन्तस्तद्धर्मोपदेशात् १. १. २०
 अस्त्यावस्थितेश्चोभय २. २. ३६
 अन्यत्राभावाच्च न २. २. ५
 अन्यथात्वं शब्दादिति ३. ३. ६
 अन्यथानुमितौ च २. २. ६
 अन्यथाभेदानुपपत्ति ३. ३. ३६
 अन्यभावव्यावृत्तेश्च १. ३. १२
 अन्याधिष्ठितेषु पूर्व ३. १. २४
 अन्यार्थं तु जैमिनिः १. ४. १८
 अन्यार्थश्चपरामर्शः १. ३. २०
 अन्वयादिनिनेत्स्या ३. ३. १७
 अपरिमहावात्यन्तमनपेक्षा २. २. १७
 अपि च सप्त ३. १. १६
 अपि च स्मर्यते १. ३. २३; १. ३. ४५;
 ४. ३०, ३७
 अपिचैवमेके ३. २. १३
 अपि च संराधने ३. २. २४
 अपीतौ स्रष्टृप्रसङ्गाद् २. १. ८
 अप्रतीकालम्बनान्तय ४. ३. १६
 अवाधाच्च ३. ४. २६
 अभावं वादगिराह ह्येवम् ४. ४. १०
 अभिध्योपदेशाच्च १. ४. २४
 अभिमानिव्यपदेशस्तु २. १. ६
 अभिव्यक्तेरित्यादमरस्यः १. २. २६
 अभिसंख्यादिव्यपिचैवम् २. ३. ६१
 अभ्युपगमेऽप्यर्थाभावात् २. २. ६
 अभ्युवदप्रतणात् ३. २. १६
 अरूपवदेवहि ३. २. १४
 अर्चिरादिना तत्प्रथितः ४. ३. १
 अर्मकौकस्त्यात्तद्वापदे १. २. ७
 अरुपश्रुतेरितिचेत्तदुक्तम् १. ३. २१
 अशस्थिनिवेशेऽप्यादिति २. ३. २४
 अवस्थितेरिति काशकृत्स्नाः १. ४. २२
 अविभागेनदृष्टत्वात् ४. ४. ४
 अविभागोवचनान् ४. २. १६
 अविगोधश्चन्दनवत् २. ३. २३
 अशुद्धमिति चेन्नशब्दात् ३. १. २६
 अश्मादिवच्च तदनुपपत्तिः २. १. २३
 अश्रुतत्वादितिचेन्ने ३. १. ६
 असति प्रतिज्ञोपगोपो २. २. २१
 असदिति चेन्न २. १. ७
 असद्व्यपदेशान्नेति २. १. १७
 असन्तन्नेश्चाव्यतिक्रमः २. ३. ४६
 असंभवस्तुसतीऽनुपपत्तेः २. ३. ६
 असावैत्रिकी ३. ४. १०
 अस्ति तु २. २. २
 * अस्थूलमनग्रहस्व ॥ ३. २. १४
 अस्मिन्नस्य च १. १. १६
 अस्थैव चोपपत्तेरेषा ४. २. ११

- अनुस्मृतेश्च २. २. २६
 अनेन सर्वगतत्वमायाम् ३. २. ३७
 अन्तरुपपत्तेः १. २. १३
 अन्तराचापि तु तद्रूपेः ३. ४. ३६
 अन्तराभूत ग्रामवत्स्वा ३. ३. ३६
 अन्तराविज्ञानमनसी २. ३. १६
 अन्तर्याम्यधिदैवादिषु १. २. १८
 अन्तवस्त्वमसंबन्धना वा २. २. ४१
 अन्तस्तद्गर्भोपदेशात् १. १. २०
 अन्त्यावस्थितेश्चोभय २. २. ३६
 अन्त्यात्रामावाच न २. २. ४
 अन्यथात्वं शब्दादिति ३. ३. ६
 अन्यथानुमितौ च २. २. ६
 अन्यथाभेदानुपपत्ति ३. ३. ३६
 अन्यभावव्यावृत्तेश्च १. ३. १३
 अन्त्याधिष्ठितेषु पूर्व ३. १. २४
 अन्त्यार्थं तु जैमिनिः १. ४. १८
 अन्त्यार्थश्चपरामर्शः १. ३. २०
 अन्वयादितिचेत्स्या ३. ३. १७
 अपरिमहासात्यन्तमनपेक्ष २. २. १७
 अपि च सप्त ३. १. १६
 अपि च स्मर्यते १. ३. २३; २. ३. ४५,
 ४. ३. ३७
 अपिचैवमेके ३. २. १३
 अपि च संराधने ३. २. २४
 अपीतो तद्वत्प्रसङ्गाद् २. १. ८
 अप्रतीकालम्यनान्नय ४. ३. १६
 अवाधाच्च ३. ४. २६
 अभावं वादगिराह हो वम ४. ४. १०
 अभिव्योपदेशाच्च १. ४. २४
 अभिमानीव्यपदेशस्तु २. १. ६
 अभिव्यक्तेरित्याश्रयः १. २. २६
 अभिसंध्यादिव्यपिचैवम् २. ३. ६२
 अम्युपगमेऽप्यर्थाभावात् २. २. ६
 अम्युवदग्रहणात् ३. २. १६
 अरूपवदेवहि ३. २. १४
 अर्चिरादिना तत्प्रथितः ४. ३. १
 अर्भकौकस्तवाचद्वापदे १. २. ७
 अरूपश्रुतेरितिचेत्तदुक्तम् १. ३. २१
 अवस्थितिदेशेऽप्यादिनि २. ३. २४
 अवस्थितेरिति काशकृत्स्नः १. ४. २२
 अविभागेनदृष्टत्वात् ४. ४. ४
 अविभागोवचनान् ४. २. १६
 अविरोधश्चन्दनवत् २. ३. २३
 अशुद्धमिति चेन्नशब्दात् ३. १. २६
 अश्मादिवच्च तदनुपपत्तिः २. १. २३
 अश्रुतत्वादिनिचेन्ने ३. १. ६
 असति प्रतिज्ञोपरोधो २. २. २१
 असदिति चेन्न २. १. ७
 असद्व्यपदेशान्नेति २. १. १७
 असन्तनेश्चाव्यतिकरः २. ३. ४६
 असंभवस्तुसतोऽनुपपत्तेः २. ३. ६
 असावंत्रिकी ३. ४. १०
 अस्ति तु २. ३. २
 * अस्थूलमनवहस्व ॥ ३. २. १४
 अस्मिन्नस्य च १. १. १६
 अस्यैव चोपपत्तरेषड्प्या ४. २. ११

छ

छन्दस्य उभयाविरोधात् २ ३ २८

छन्दोऽभिधानाच्चेति ० १ २५

ज

जगदाचित्त्वान् १ ८ १६

जगद्व्यापारवर्जं ४० ४ १७

जन्माद्यस्य यत् १ १ ०

जीवमुर्यप्राणलिङ्गाच्चेति १ १ २१

जीवमुर्यप्राणलिङ्गाच्चेति चन् १ ४ १७

ज्ञेयत्वावचनाच्च १ ८ ८

ज्ञोऽनप्य २ ३ १८

ज्योतिराद्यधिष्ठानं तु २ ४ १४

ज्योतिरुपक्रमा १ ४ ६

ज्योतिर्दर्शनात् १ ३ ४०

ज्योतिश्चरणाभिधानात् १ १ २४

ज्योतिषि भावाच्च १ ३ ३०

ज्योतिषैवेयमसत्यञ्चेति १ ४ १३

त

त इन्द्रियाणि तद्वत्पद २ ८ १७

तच्छते ३ ४ ४

तद्विषयोऽधिहरणं ४ ३ ३

तत्तु समन्वयान् १ १ ८

तत्पूर्वकत्वाद्वाच २ ४ ८

तत्प्राकृत्युत्तरे २ ८ ३

तत्रापि च तद्व्यापारा ३ १ १६

तथा च दर्शयति २ ३ २७

तथा चैकवाक्यतोषवन्धात् ३ ४ २४

तथान्यपनिषद्वा ३ ० ६

तथा प्राणा २ ४ १

तदधिगम उत्तरपूर्वाच्च ४ १ १३

तदधीनत्वादर्थवत् १ ४ ३

तदनन्यत्वमारम्भेण २ १ १४

तदन्तरप्रतिपत्तौ रहति ३ १ १

तदभावनिर्धारणे च १ २ ३७

तदभावो नाडीषु ३ २ ७

तदभिध्यानादथ तु ० ३ १३

तदव्यक्तमाह हि ३ २ ०३

तदापीतं ससारव्यपदेशात् २ २ ८

तदुपयपि बाधरायण १ ३ २६

तदोक्तोऽप्रज्वलन ४ ३ ८७

तद्गुणसारत्वात् ० ३ ०६

तद्वेतुन्यपदशाब्च्च १ १ १४

तद्वेतुन्य तु नातद्भावो ३ ८ ४०

तद्वेतो विधानात् ३ ८ ६

तन्निर्धारणानियम ३ ३ ४०

तन्निष्ठस्य मोक्षोपदेशान् १ १ ७

तन्मन प्राण उत्तरात् ४ ० ३

तन्वभाव सध्यवदुपपत्ते ४ ४ १३

तर्काप्रतिष्ठानादप्य ० १ ०१

तस्य च नित्यत्वात् ० ४ १६

तानि परं तथाहाह ४ १८

तुल्यं तु दर्शनम् ३ ४ ६

तृतीयशब्दावरोध ३ १ २१

तेजोऽनस्मथाहाह २ ३ १०

त्रयाणामयैवमुप १ ४ ६

त्र्यात्मकत्वात् भूयस्त्वात् ३ १ ३

उपादानात्	२	३	२५
उभयथा च दोषात्	४	२	१६
उभयथा च दोषात्	२	२	३
उभयथापि न कर्मा	२	२	१२
उभयत्रपदेशात्त्वहि	३		७
उभयत्रामोहात्तत्सिद्धे	४	२	५

ऊ

ऊच्यतेन सु च शब्दे हि	३	४	१७
-----------------------	---	---	----

ए

एक आत्मन शरीर	३		५२
एतेन मानगिश्वा	३		८
एतेन योग प्रयुक्त	२	१	८
एतेन शिष्टापरिग्रहा	२	१	१०
एतेन सर्वे व्याख्याता	१	४	२१
एव चात्माकात्मन्यम्	२	२	३४
एव मुक्तिफलानियम	३	४	४
एवमप्युपन्यासात्पूर्व	४	४	७

ए

एतद्विकल्पप्रस्तुतप्रति	३	४	५१
-------------------------	---	---	----

क

कम्पनात्	५		२६
करणवच्चेन्न भोगादिभ्य	२		४०

कर्त्ता शास्त्राद्यवत्त्वान			३३
कर्मकर्तृव्यपदेशात्	१		४
कल्पनोपदेशाच्च	१	४	१०
कामकारण चक	३	४	१५
कामाच्च नानुमात्रापे न	१	१	१८

कामादीनरत्र	३	३	३६
काम्यास्तु यथाकाम	३	३	६०
कारणत्वेन चाकाशादिषु	१	४	१४
कार्यं वाङ्मिरस्यगत्यु०	४	३	७
कार्यारज्यानादपूर्वम्	३	३	१८
कार्यात्त्वये तदध्यक्षेण	४	३	१०
कृतप्रयत्नापक्षम्तु	२	३	४२
कृतात्ययेऽनुशयान्	३	१	८
कृत्स्नभावात्तु ग्रहिणो०	३	४	४८
कृत्स्नप्रसक्तिर्निर्वयव०	२	१	२६
क्षणिकत्वाच्च	२	२	३१
क्षत्रियत्वगनश्चैत्रग्रथ०	१	२	२५

ग

गनिशब्दाभ्यां तथा	१	३	१५
गतिसामान्यात्	१	१	१०
गतमध्यवर्त्तमुभवथा	३	३	१८
गुणसाधारण्यश्रुतश्च	३	३	६४
गुणाद्वालोन्मन	२	३	२६
गुहा प्रविणवात्मानौ	१	२	११
गौणश्चन्नात्मशब्दात्	१	१	६
गौण्यमभवान्	२	१	३

" ४ २

च

चक्षुर्गदिवत्तु तत्सह	२	४	१०
चमसवदविशेषान्	१	४	८
चरणादिणि चत्रोपल	३	१	६
चराचरव्यपात्रमनु	२	३	१६
चिनि तन्मात्रेण तदा	४	०	६

छ

छन्दस्य उभयाविरोधात् ३ ३ ३८
छन्दोऽभिधानात्नेति ८ १ १६

ज

जगद्वाचित्वान् १ ८ १६
जगद्व्यापारवज्रं ४ ४ १७
जन्माद्यस्य यत्न १ १ २
जीवमुत्पत्त्यप्राणलिङ्गान्नेति १ १ २१
जीवमुत्पत्त्यप्राणलिङ्गान्नेति चेत् १ ४ १७
ज्ञेयत्वावचनाच्च १ ८ ८
ज्ञोऽनएव ३ ३ १८
ज्योतिराद्यधिष्ठानं तु २ ४ १४
ज्योतिरूपक्रमा १ ४ ६
ज्योतिर्दर्शनात् १ ३ ४०
ज्योतिश्चरणाभिधानात् १ १ २४
ज्योतिषि भावाच्च १ ३ ३२
ज्योतिर्वैवेपामसत्यज्ञे १ ४ १३

त

त इन्द्रियाणि तद्वत्पदं ३ ८ १७
तच्छ्रुते ३ ४ ४
तद्विज्ञोऽधिचरुण ४ ३ ३
तत्तु समन्वयात् १ १ ४
तत्पूर्वकत्वाद्वाच २ ४ ४
तत्प्राकृष्टुतेश्च २ ४ ३
तत्रापि च तद्ग्यापारा ३ १ १६
तथा च दर्शयति २ ३ २७
तथा चैव वाक्यतोपबन्धात् ३ ४ २४
तथान्यप्रतिषेधात् ३ २ ६

तथा प्राणा २ ४ १

तदधिगम उत्तरपूर्वाध ४ १ १३
तदधीनत्वादर्थवत् १ ४ ३
तदनन्यत्वमारम्भण ३ १ १४
तदन्तरप्रतिपत्तौ रहति ३ १ १
तदभावनिर्धारणे च १ २ ३७
तदभावो नाङ्गीपु ३ २ ७
तदभिध्यानादेव तु २ ३ १३
तदव्यक्तमाह हि ३ २ २३
तदापीते ससारव्यपदेशात् ४ २ ८
तदुपर्यपि चादरायण १ ८ १६
तदोकोऽप्रज्वलन ४ ८ १७
तदगुणसारत्वात् ३ २६
तद्वैतुव्यपदेशाच्च १ १ १४
तद्वृत्तरय तु नातद्भावो ३ ८ ४०
तद्वृत्तो विधानात् ३ ८ ६
तन्निर्धारणानियम ३ ३ ४२
तन्निष्ठस्य मोक्षोपदेशात् १ १ ७
तन्मन प्राण उत्तरात् ४ २ ३
तन्वभावे सध्ववदुपपत्ते ४ ४ १३
तर्काप्रतिष्ठानादप्य २ १ ०१
तस्य च नित्यत्वात् २ ४ १६
तानि परे तथाह्यह ४ २ १८
तुल्यं तु दर्शनम् ३ ४ ६
तृतीयशब्दावरोध ३ १ २१
तेजोऽनस्तथाह्यह २ ३ १०
त्रयाणामेवैवमुप १ ४ ६
त्र्यात्मकत्वात् भूयस्त्वात् ३ १ २

द	
दर्शनाच्च	३ १ २०
"	३ ० २१
"	३ ३ ८
"	१ ३ ६०
"	४ ३ १३

दर्शयितृश्चैव प्रत्यक्षात्माने ४ ४ २०

दर्शयति च ३ ३ ४

" " ३ ३ २२

दर्शयति चाथो अपि ३ १७

दहर उत्तरंभ्य १ ० १४

दस्यते तु १ ६

दवादिबद्धपि लोके १ १ १६

दहयोगाद्वा सोऽपि ० ६

शुभ्वाद्यायतन स्वशब्दात् १ ० १

डादशाद्वदुभयविध ४ ४ १०

ध

धर्मं क्षमिनिरत एव ४०

धर्मोपपत्तेश्च १ ० ६

धृतेश्च महिम्नोऽस्या १ ३ १६

ध्यानाच्च ४ १ ८

न

न कर्माविभागादिति २ १ ३६

न च कर्तुं क्षणम् २ ३ ४३

न च कार्ये प्रतिपत्यभिसंधि ४ ३ १४

न च पर्यायादप्यविरोधो ० ० ३६

न च स्मार्तमहर्द्धर्मा १ २ १६

न चाधिष्ठातिक्रमपि ० ४ ४१

न तु दृष्टान्तभावात् ० १ ६

न तृतीये तथोपलब्धे ३ १ १८

न प्रतीते न हि स ४ १ ४

न प्रयोजनवत्त्वात् ० १ ३

न भावोऽनुपलब्धे ० २०

न भेदादिति चेन्न ३ ० १२

न वस्तुरात्मोपदशादिति १ १ १८

न वा तत्सहभावाश्रुतं ० ० ०

न वाप्रकरणभेदा ३ १ १

न वायुत्रिये कृष्णपदशान् १ ४ ६

न वाविशेषान् ३ ३ २१

न विद्यदश्रुत ० ३ १

न विलक्षणत्वादस्य २ १ ४

न सरयोपसग्रहादपि १ ४ ११

न सामान्यादप्युपलब्धे ३ ३ ६१

न स्थानतोऽपि परस्या ३ २ ११

नाणुरतच्छ्रुतिर्नित ३ १

नानिचिरण विशेषान् ३ १ ३

नात्माश्रुतनित्यत्वाच्च ० २ १७

नानाशब्दादिभेदान् ३ ३ ६८

नानुगानमनच्छब्दान् १ ३ ३

नाभाव उपलब्धे ० ० १

नाविशेषा ३ ४ १०

नासतोऽष्टप्रत्वात् ० ० १६

नित्यमव च भावान् ० १६

नित्योपलब्ध्यनुपलब्धि ० ३ ३०

नियमाच्च ३ ४ ७

निर्माणां संके पुत्रादयश्च ३ ०

निशि नेनि चेत् ४ ० १६

नेनरोऽनुपपत्ते १ १ १६

नैकस्मिन्दर्शयनो हि ४ २ ६

नैकस्मिन्नसम्भवान् २ ० ३३

नोपमर्देनात् ४ ० १०

प

पञ्चवृत्तिर्मनोबद्धयपदिश्यते ० ४ १०

पटवच्च २ १ १६

पत्यादिशब्देभ्य १ ३ ४३

पत्युरसामञ्जस्यान् २ २ ३७

पयोऽन्नुयच्चेत्तत्रापि २ २ ३

पर जैमिनिमुरज्यत्त्वान् ४ ३ १०

परमत सेतून्मानसम्ब ३ ० ६१

परात्तु तच्छ्रुत ० ३ ४१

पराभिध्यानात्तु ३ ० ६

परामर्शं जैमिनि ३ ४ १८

परञ्च शब्दस्य ३ ० ६०

पारिष्वार्थो इति चेत् ३ ४ ०३

पुस्तवादिघत्त्वस्य १ ३ ११

पुष्पविद्यायामिव ३ ३ ०६

पुष्पायौऽत शब्दा ३ ४ १

पुष्पाश्मवदिति चेत्तथापि २ ० ७

पूर्वं तु वादरायणो ३ ० ४१

पूर्वविकल्प प्रकरणा ३ ३ ४६

पूर्ववद्वा ३ ० ०६

पृथगुपदेशान् ० ३ ०८

पृथिव्यधिकाररूप ० ३ १०

प्रकरणाच्च १ ० १०

प्रकरणात् १ ३ ६

प्रकाशवच्चार्थवैध्यात् ३ ० १४

प्रकाशादिघत्तावैशेष्य ३ ० ०५

प्रकाशादिघत्तैव पर ३ ४६

प्रकाशाश्रयवद्वा तेजस्त्वान् २ ० ०८

प्रकृतिश्च प्रतिज्ञा १ ६ ०३

प्रकृतैतावत्त्व हि ३ २ ००

प्रतिज्ञानुरोधाच्च ० ४ ०

प्रतिज्ञानुरोधात् १ १ ८

प्रतिज्ञासिद्धेर्लिङ्गमा १ ४ ००

प्रतिज्ञाहानिगव्यनिरका २ ३ ६

प्रतिषेधाच्च ३ ० ३०

प्रतिषेधादिति चेन्न ४ २ १२

प्रतिसरण्याप्रतिसख्या २ ० ००

प्रत्यभोपदेशादिति ४ ४ १८

प्रथमेऽश्रवणादिति ३ १ ८

प्रदानवदव सत्तुत्तम् ० ३ ४३

प्रदीपवदावशस्तथाहि ४ ४ १८

प्रदेशादिति चन्तान् ० ३ ४३

प्रवृत्तेश्च ० ० ०

प्रसिद्धेश्च १ ३ १५

प्राणगतश्च ३ १ ३

प्राणभृच्च १ ३ ६

प्राणवता शब्दान् १ ६ १५

प्राणान्तथानुगमात् १ १ ०८

प्राणादयो वाश्यशेषान् १ ४ १०

प्रियशिरस्त्वानुगमात् ३ ३ १२

फ

फलमत उपपत्ते ३ ८ ३८

य

यद्विस्तृभयथापि ३ ४ ८३

युद्धस्थ पटवन् ३ ८ ३०

ग्रहदृष्टिस्त्वर्पात् १ ८

ग्राहण जंमनिरूप ४ ८ ५

भ

भाक्त वानात्मविन्वा ३ १ ७

भाव जंमनिविकल्पा ४ ८ ११

भाव तु वाद्वययो १ ८

भावशब्दाच्च ३ ८ ०

भाव चोपलब्ध ४ ८ १५

भावे ज ग्रहन् ४ ८ १८

भूतावपादव्यपदेशा १ १ ६

भूतपु तच्छ्रुत ४ २ ५

भूमा सम्प्रसादाद् १ ३ ८

भूम्न प्रतुवज्ज्यायसरव ३ ० ५०

भद्व्यपदेशाच्च १ १ १

भद्व्यपदेशाच्चान्य १ १ २१

भद्व्यपदेशान् १ ३ ५

भद्व्युत्त ० ८ १८

भेदात्राति चर्त्तकरयामपि ३ ८ ८

भोत्तापत्तगदिभाग २ १ १०

भोगमात्रसाम्यलिङ्गाच्च ४ ८ ८१

योगेन त्वितर ८ १ १६

म

गध्वादिष्वसम्प्रदादन १ ३ ३१

मन्त्रयर्णाच्च ० ८ ४४

मन्त्रादिवद्वाविशेष ८ ३ ५६

महदोषवद्वा हरवपरि ० ११

महद्वच्च १ ८ ७

मीसादिभौम यथा ० ८ ८१

मान्त्रवर्णिनमेव च शीयत १ १ १५

मायामात्र तु क्वात्स्न्येना ० ३ ३

मुक्त प्रविज्ञानात् ४ ४ २

मुक्तापमृष्यत्यपदशान् १ ८

मुग्धेऽयसपत्ति ३ ० १०

मौनवदितरपामप्युपदशान् १ ८ ४६

य

यत्रैकमता तत्राविशेषात् ८ १ ११

तथा च तक्षोभयथा ० ० ८०

यथा च प्राणादि १ ०

यदव विद्येति हि ४ १ १८

यावदधिकारमवस्थिति ८ १ ८८

यावदात्मभावित्वान् ३ ३ ०

यावद्विकार तु विभागी ७

युक्त शब्दान्तरात् ० १ १८

योगिन प्रति च म्मयत ४ ८ १

योगिश्च हि गीयत १ ८ ०७

योन शरीरम् १ १७

र

रचनानुपपत्तश्च नानु ८ १

रश्म्यनुसारी ४ १८

रुपादिमत्वाच्च ८ १६

रूपोपन्यासाच्च १ ३

रेत सिग्योगो ३ १ २३	विशेषित-वाच ४ ३ ८
ल	विशोपदेशान् ३ २६
लिङ्गभूपस्वात्तद्वि ३ १ ४४	विहितश्वाच्चाश्रमरुमापि ३ ४ २०
लिङ्गाच्च ४ १ २	वृद्धिहासभात्तदमन्त ३ २ २०
लोकास्तु लोलाकैरन्यम् २ १ २०	वेद्ययथभगन् ३ २ २५
व	वेगुतेनेर तनस्तच्छुन ४ ३ ६
वदतीति चेत् १ ४ ४	वेद्यभ्याच्च न स्वप्नादिरन् २ २ २६
वाक्यान्वयान् १ ४ १६	वैलक्षण्याच्च २ ४ १६
वाङ्मनसि दशनाच्छब्दाच्च ४ २ १	वैशेष्यास्तु तद्वदस्नद्वद २ ४ २
वायुशब्दादविशेषविशेषा ४ ३ २	वैश्वानर संधारणशब्द १ २६
विकरणत्वाभ्रनि चेत्तदुत्तम २ १ २१	वैषम्येनैव न २ १ ३४
मिच्छत्योऽविशिष्टमन्वात् ३ २ १६	व्यतिरेकस्तज्ञाभा ३ २ १४
विकोरावर्ति च तथा हि ४ ४ १६	व्यापरेकानवस्थितश्चा २ ४
विकारशब्दान्नेति चक्ष १ १ १३	व्यतिरेको गन्धयन् २६
विज्ञानादिभावे वा २ २ ४४	व्यतिहारो विशिष्यन्ति २ ३ ३०
विज्ञाकर्मणोरिति तु ३ १ १०	व्यपदेशाच्च क्रियायां २ २ ३६
विज्ञेय तु निर्धारणात् ३ ३ ४०	व्याप्तश्च समञ्जसम् २ ३ ६
विधिर्वा धारणयन् ३ ४ २०	श
विषययण तु क्रमोऽन २ ३ १४	शक्तिविषययान् २ ३ १-
विप्रतिपक्षाच्च २ २ ६६	शब्द इति यन्नात १ ८
विप्रतिपेधाच्चासमञ्जसम् २ २ १०	शब्दविशेषात् १ ४
विभाग शतवन् ३ ४ ११	शब्दश्चातोऽङ्गमङ्गार ३ ४ ११
विशेष कर्मणोति चत्त १ २ २०	शब्दाच्च २ ३ ६
विप्रतिपक्षगुणापत्तश्च १ २	शब्दादिभ्योऽन्तप्रति २ २६
विशेष च दशयति ४ ३ १६	शब्दद्वय प्रमिति १ ३ २६
विशेषगमभ्यपदेशाभ्यां १ २	शब्दमयुपन २ ४ ७
विशेषणाच्च १ २ १२	शागीरक्षोभयपिदि १ ८
विशानुपपद्य ३ २ १-	शास्त्रेष्टानुपपदा १ १ १०

शास्त्रयोनित्वान् १ १ २
 शिष्टेष्ट ३ ० २
 शुगस्य तदनाद्वय १ २ ३४
 शेषत्वात्पुरुषार्थवाद ३ ४ ३
 श्रवणाव्ययनाथप्रति १ ३ ८
 श्रुतत्वाच्च १ १ ११
 " २ २ ६
 श्रुतश्च २ ४ ६
 श्रुतस्तु शब्दमूलत्वात् ० १ ७
 श्रुतोपनिषत्काल्यभि ० २ ६
 श्रुत्यादिप्रलीयस्त्वाच्च न २ ३ ६०
 श्रेष्ठश्च ४ ४ ८

स

संज्ञान्तरे तदुत्तमस्ति तु २ ३ ८
 संगामृत्तिक्ष्णस्तिस्तु ४ २०
 सयमने त्वनुभूयेतरूपामा २ १ १०
 सम्कारपरामर्शात्तु ० २६
 स एव तु कर्मानुसृ २ ६
 सत्पदादेव तु तच्छ्रुत ४ ४ ८
 सत्त्वाच्चावरस्य २ १ १६
 मध्येस्रष्टिग्राह हि २ १
 सप्त गतेर्विशेषितत्वाच्च ४ ४ ४
 समन्वारम्भगत २ ४ ६
 समवायाभ्युपगमाच्च ० २ १३
 समीकृषीत १ ४ १६
 समाध्यभावाच्च ० ३ ३६
 समान एव चाभिदात ३ ३ १६
 समानतामरूपत्वाच्च १ ३ ३०

समाना चासत्पु ४ ६
 समाहागत् २ ३१
 समुदाय उभयह्नुरे २ १८
 सपत्तेगिनि जैमिनिस्तथा १ २ ३१
 सपद्याविर्भाव स्वत ४ ४ १
 सम्बन्धादेवमन्यत्रापि २ ३ ०
 सम्बन्धानुपपत्तेश्च २ ८
 सप्तनिगुव्याप्त्यपि चान ३
 संभोगप्राप्तिरनिचय ० २ ८
 सबन् प्रसिद्धोपदेशान् १ २ १
 सबधानुपपत्तेश्च ० २ २
 सबधापि न एवो २ ४ १४
 सबधर्मपपत्तेश्च २ १ ७
 सबवदान्तप्रत्यय २ २ १
 सर्वान्नानुमनिश्च प्राणा २ ४ ८
 सर्वापक्षा च यत्नादि २ ४ ६
 सर्वभिदादन्यत्रम् १ २ १०
 सर्वापेक्षा च तद्वर्तमान २ ४ १३
 महकारित्वेन च ३ ४ ३३
 सङ्कायन्तरविधि ४ ४ १
 साक्षाच्चोभयाम्नामान १ ४ ४
 साक्षादप्यगिरोध जैमिनि १ २ २८
 सा च प्रशासगान १ २ ११
 साभाव्यापत्तिम्पपत्त ३ १ २०
 सामान्यात्तु २ २ २०
 सामोप्यात्तु नान्यपदञ्च ४ २ ६
 साम्प्रगय तत्त्वव्याभा २ ३ २१
 सुष्टुनदुष्टुन एवनि २ १ २१

सुखविशिष्टमिधानादेव च १ १ १८	स्मर्यमाणमनुमान १ १ १६
सुपुप्युत्क्रान्त्योर्भेदेन १ २ ४०	स्मृतेष्व १ ० ६, ४ ३ ११
सूक्ष्मं तु तदर्हत्वात् १ ४ ०	स्मृत्यन्तवकाशदोषप्रसङ्ग २ १ १
सूक्ष्मं प्रमाणतश्च ४ ० ६	स्याच्चैकस्य ब्रह्मराज्यवत् ३ ३ ४
सूचकश्च हि श्रुते ३ २ ४	स्वपक्षदोषाच्च ३ १ १०, २ १ १६
सैव हि सत्यादय ३ ३ ३८	स्वशब्दोन्माताभ्या च ३ ३ ३२
सोऽप्यक्षे तु तदुपगमादिभ्य ४ ० ४	स्वात्मना चोत्तरयो ० ३ ००
स्तुतयेऽनुमतिर्वा ३ ४ १४	स्वाध्यायस्य तथात्वेन ३ ३ ३
स्तुतिमात्रमुपादाना ३ ४ २१	स्वाप्ययसंपत्त्योरन्यतगप ४ ८ १६
स्थानविशेषान्प्रकाशादिवत् ३ २ ३४	स्वाप्ययात् १ १ ६
स्थानादिव्यपदशाच १ ० १४	स्वामिन फलश्रुते ३ ४ ४४
स्थित्यदनाभ्यां च १ ३ ७	
स्पष्टोद्देशेपाद ४ ८ १०	इ
स्मरन्ति च ३ ४७,	हस्तादपस्तु स्थितेऽतो ३ ४ ६
३ १ १४, ४ १ १०,	हानौ तूपायनशब्देन ३ ३ ०६
स्मर्यते च ८ ० १४	हृद्यपेक्षया तु मनु १ ३ ३६
स्मर्यतेऽपि च लोके ३ १ १६	इयावावचनाच्च १ १ ७

शब्दसूची

अङ्गणात् २ १ २१	१०, २०, ३ १०, ४ ६, १२
अङ्गणत्वात् २ ८ ११	अतच्छब्दान् १ २ ३
अकामकार ३ ४ ३१	अतच्छ्रुत २ २ १
अक्रात्स्न्यम् २ २ ३४	अत्ता १ ६
अभ्र ३ ३ ३३	अतद्धम १ २ १६
अभ्रम् १ २ १०	अतद्भव ३ ४ ४०
अग्नि ३ १ ४, ५ ६ ४ १ १६	अनद्रूप ३ ४ ४०
अग्र ४ २ १०	अतद्वचनान् ३ १०
अग्रहणात् ३ २ १६	अतिचिग्न ३ १ २३
अघयो ४ १ १०	अतिदिशान् ३ २ ८६
अङ्ग ३ ३ ४४	अतिरक्तान् ४ ४ १०
अङ्गनया ३ ४ २३	अत्यन्तम् २ २ १३
अङ्गावरदा ३ ३ ४४	अत्यये ३ १ ८, ४ २६,
अङ्गित्व २, २ =	४ ३ १०
अङ्गे ४ १ ६	अथ १ १ १, ३ १ १६
अङ्गेषु ३ ३ ६१	अथो ३ २ १३
अचलत्वम् ४, १ ६	अन्नाभ्याम् १ ३ १
अचोदना ३ ४ १८	अटयत्व १ २ २१
अणव २ ४ ७	अट्ट २ २ ६१
अणु २ ३ १, ४ १३	अट्टत्वान् २ ६
अन १ १ १, २, ३ ३, ३ =	अणोपान् ४ ३ १४
२६, २७ १२, ३ १०, १४, १८,	अधि ४ ३ २
४ ६, ३ २ = १८ २६, ३१,	अधिक ३ ४ ८
३८, ४०, ३ २३, ४१, ४, १,	अधिकम् २ १ २
२६, ३१, ३६, ४ १, १३,	अधिक्या ४ २ १३
	अधिकार २ ३ १०

- अधिकारत्वात् २. ३. २५
 अधिकारम् ३. ३. ३०
 अधिकारात् २. ३. २१ ; ३. ३. ३
 अधिगमे ४. १. १३
 अधिदैव १. २. १८
 अधिपतिः ४. ८. ६
 अधिष्ठान २. २. ३६
 अधिष्ठानम् २. ४. १४
 अधिष्ठितेषु ३. १. २४
 अधीनत्वात् १. ८. ३
 अधीयते १. २. २०, २६;
 ४. ६; २. ३. ४३
 • अध्यक्षे ४. २. ४
 अध्यक्षेण ४. ३. १०
 अध्ययन १. ३. ३८
 अध्ययनमात्रवनः ३. ८. १०
 अध्यात्म १. १. ४६
 अध्युपदेशात् १. ३. ८
 अनधिकारम् १. ३. ३१
 अनन्तेन ३. २. २६
 अनन्त्य ४. ४. ६
 अनन्त्यत्वम् २. १. १८
 अनन्याधिपति ४. ४. ६
 अनपेक्षत्वात् २. २. ४
 अनपेक्षा २. २. १७; ३. ८. २५
 अनभिभवम् ३. ८. ३५
 अनभिज्यक्त ३. २. ३
 अनवकाश २. १. १
 अनवस्थितः १. २. १७; २. २. ४, १३
 अनात्मविस्थान् ३. १. ७
 अनादर १. ३. ३४
 अनादित्वात् २. १. ३४
 अनाग्नान् ३. ३. २४
 अनारब्ध ४. १. १५
 अनाविष्टुर्बन् ३. ४. ६०
 अनावृत्तिः ४. ४. २२
 अनियमः २. ३. ३७; ३. ३. ३१, ४३;
 ४. ५२
 अनियमात् २. ३. ६१
 * अनिमोक्ष २. १. ११
 अनिष्ट ३. १. १२
 अनु ४. २. २
 अनुकृतेः १. ३. २२
 अनुगतिभ्याम् २. १. ६
 अनुगमात् १. १. २८
 अनुगृहीतः ४. २. १७
 अनुग्रहः ३. ४. ३८
 अनुज्ञा २. ३. ४८
 अनुपपत्तिः २. १. २३; ३. ३. ३६
 अनुपपत्तेः १. १. १६; २. ३; २. २.
 ७, ८, १२, ३८, ३६; ३. ६
 अनुपरोधान् १. ४. २३
 अनुपलब्धि २. ३. १२
 अनुपलब्धेः २. १. २, २. ३०
 अनुपोष्य ४. २. ७
 अनुयन्थ ३. ३. १०

अनुबन्ध ३ ३ ६२
 अनुभूय ३ १ १३
 अनुमति ३ ४ १४, ४ २८
 अनुमान १ १ १८
 अनुमानम् १ २ २६, ३ ३, २ २ १
 अनुमानात् ३ ४ ४१
 अनुमानाभ्याम् १ ३ २८, ३ २
 २४, ३ ३१

अनुमाने ४ ६ २०
 अनुमितौ २ २ ६
 अनुमेयम् २ १ ११
 अनुशयवान् ३ १ ८
 अनुष्ठेयत्वान् ३ ४ २७
 अनुष्ठेयम् ३ ४ १६
 अनुसागी ४ २ १८
 अनुस्मृति ३ २ ६
 अनुस्मृति ४ २ ७
 अनुस्मृते १ २ ३०, २ २ २६
 अनेक १ ३ २७
 अनेन ३ २ ३७
 अनेवम् ३ १ ८
 अन्त १ ३ ६
 अन्तर १ १ २०
 अन्तर १ २ २६, २ ३ ६३,
 ३ १ १, २ ३०

अन्तर्गतिविधि ३ ६ १७
 अन्तर १ २ १३

अन्तरा २ ३ १५, ३ ३ ३५,
 ३ ४ ३६
 अन्तर्धामी १ १८
 अन्तवत्त्वम् २ २ ४१
 अन्त्य २ २ ३६
 अन्न ३ ४ २८
 अन्ने १ ४ १३
 अन्य १ ३ १२, २०, ४ १८, २
 १ १, ३ १ २४, १ ३६
 अन्यतर २ ३ ३२, ४ ४ १६
 अन्यतरापेक्षम् ४ ४ १६
 अन्यत्र २ २ ६, ४ १७,
 ३ ३ १०, २०
 अन्यथा २ १ ११, २ ६,
 २ २१, ३ ३५,
 ६३, ३ ३ २६, ३६

अन्यथात्वम् ३ ३ ६
 अन्य १ १ २१
 अन्या ४ १ १७
 अन्याधिष्ठित ३ २ २४
 अन्ये ३ ३ २७
 अन्यपु ३ ६ ८
 अन्ययान् १ ६ १६, ३ ३ १७, ६ ४०
 अपचयौ ३ ३ १२
 अपवर्द्धनि ३ ४ १८
 अपग्निदान् २ ८ १७
 अपग्निदाहा २ १ १३

अपि १ १ २७, २ २०, २६, २८,	अप्रस्तुत ३ ६ ५१
३ २३, २६, ३०, ४ १,	अप्राप्ति २ २ १८, २२, ३ ३ १२
११, १८, २ १, ११,	अवनद्धा ३ ३ ६६
१२, २६, ३६, २ ३, ६, ७,	अवाधात् ३ ४ २६
१२, १७, २७, ३६, ३ ४३, ४५,	अब्दात् ४ ३ ०
६२, ३ १ १२, १५, १६, १६,	अभाव १ ३ ३६, ३७
२ ६, ११, १३, १७, २४,	अभावम् ४ ४ ३०
३ २, ८, २०, २३, ४४, ६१,	अभाव २ २ १२, १८,
४ २७, ३०, ३२, ३४, ३६,	३ २ ७
३७, ६०, ४१, ४२, ६३, ४६,	अभावात् २ ० ६, ६, ३ ३६,
५१, ४ १ १२, १४, १७, २	३ ३ १४, २७, ६०
२०, ४ ७	अभावित्वात् ३ ३ ६४
अपीतौ २ १ ८	अभावे ४ ४ १३
अपूर्वत्वात् ३ ४ २१	अभावेभ्य ३ ४ ४०
अपूर्वम् ३ ३ १८	अभिधानात् १ १ २४, २६, २ १५,
अपक्षत्वात् ३ १ १०	१६, ४ ३ १०
अपेक्षम् ४ ४ १६	अभिध्या १ ४ २४
अपेक्षया १ ३ २६	अभिध्यानात् २ ३ १३, ३ ३ ६
अपक्ष २ ३ ६२	अभिध्याक्ति २ ३ ३१
अपेक्षा १ १ १८, ३ ४ २६	अभिव्यक्त १ ० २६
अपेक्ष्य ४ १ ६	अभिमानि २ १ ६
अप्ययात् १ १ ६	अभिलाषात् १ २ १६, ३ ३६,
अप्रतिपत्तौ ३ १ १	३ १ २४
अप्रतिबन्ध ३ ३ ४२	अभिसन्धि २ ३ ६०
अप्रतिपेय २ ० ४४	अभिसधि ४ ३ १४
अप्रतिष्ठानात् २ १ ११	अमेदान् ३ ३ ५, १०, १६
अप्रतिसख्या २ २ २०	अभ्यासात् १ १ १, ३ ० २४
अप्रतीक ४ ३ १४	अभ्युपगमात् २ २ १३, ३ २४

अभ्युपगमे २ २ ६
 अमृतत्वम् ४ ७ ७
 अम्बर १ ३ १०
 अम्बुवन् ७ ७ ३, ३ १६
 अयने ४ ७ ७०
 अयोगात् ३ ६ ६१
 अरूपवत् ३ ७ १६
 अर्चि ४ ३ १
 अर्थ १ ३ ३८, २ ६,
 ३ ३ ६, १३, ७५, ३०,
 ४ १
 अर्थवाद ३ ६ १
 अर्थमेव ३ ३ ७६
 अर्थम् १ ६ १८
 अर्थवन् १ ४ ३
 अर्थवत्त्वम् ३ ३ ७६
 अर्थवत्त्वात् २ ३ ३३
 अर्थसामान्यान् ३ ३ १३
 अर्थ १ ३ २०, ३ २ ३३
 अर्था ३ १ ६
 अर्थान्तरत्व १ ३ ४१
 अर्था ३ ६ २३
 अर्थसम्पत्ति ३ २ १०
 अर्पण १ १० २६
 अभक्त १ २ ७
 अर्हत्वात् १ ६ २
 अलोप ३ ३ ६०
 अल्प १ ३ २१

अवचनान् १ १ ८, ६ ४
 अवधारणात् ३ ३ १७
 अवधूत ३ ४ ५७
 अवधे ४ १ १६
 अवसरस्य २ १ १६
 अवरोध ३ १ २१, ३ ३३
 अवरोहौ ३ १ १३
 अवर्त्ति ४ ४ १६
 अवश्यानुष्ठेयत्वात् ३ ६ २७
 अवस्था ३ ४ ५७
 अवस्थिति २ ३ २४, ३ ३ ३२
 अवस्थिते १ ४ ७२, २ २ ३६
 अविच्छेदान् २ २ ७७
 अविभाग २ १ १३, ४ ७ १६
 अविभागान् २ १ ३५
 अविभागेन ४ ६ ४
 अविमोक्ष २ १ ११
 अविरोधम् १ ७ १८ ४ ४ ७
 अविरोध १ ३ ३०, ४ १०, २
 २ ३५, ३ २३, ३ १०
 १६, ३ ३१, ४६
 अविरोधान् १ १ २७, ३ ३ २८
 अविशिष्टफलत्वात् ३ ३ ५६
 अविशेष ४ ३ २
 अविशेष २ ३६
 अविशेषान् १ ४ ८, २ २ २६,
 ३ १५, ३ ३ १, ६,
 ६ १३, ४ १ ११

अनृचौ १ ३ ३०
 अवैयर्थ्यं ७ १ ४०
 अवैयर्थ्यात् ३ ७ १६
 अवैरोध्यम् ३ ७ २६
 अव्यक्तम् ३ ७ २३
 अव्यनिक्र २ ३ ४६
 अव्यतिरेकान् २ ३ ६
 अशतवन् ३ ४ ४०
 अशब्दम् १ १ ४
 अशुद्धम् ३ १ २६
 अश ७ ३ ४३
 अश्म ७ १ २३
 अश्मवन् ७ १ ७
 अश्रवणान् ३ १ ६
 अश्रुतत्वात् ३ १ ६
 अश्रुत ७ ३ १, १७, ३ ३ ६६
 अश्लेष ४ १ १३
 अश्ववत् ३ ४ २६
 असहृत् ४ १ १
 असन् २ १ ७, १७
 असन् ७ २ २६
 असति १ ४ १३, २ ७ २१
 असन्तते ७ ३ ४६
 असन्नितित्वात् ४ ४ १७
 असमञ्जसम् २ १ ८ ७ १०
 असम्भव २ ३ ६
 असम्भवान् १ ७ १७, २६, ३ १८, ३१ २ ७ ३३, ४२ ३ ३ ४ ७

असर्वज्ञता ७ २ ४१
 असश्लेष ४ १ १४
 असामञ्जस्यात् ७ ७ ३७
 असावत्रिकी ३ ४ १०
 अस्ति १ ३ ३३, २ ३ २, ३ ३ ८
 अस्मात् ३ ७ ८
 अस्मिन् १ १ १६, २६, ७ ३२, ३ १६
 अस्थ १ १ १६, ३ १६, ३४, २ १ ६, ३ ७ ६, ४ ७ ११, ३ ७
 अहवत् ४ ४ १०
 अदानि २ ३ ६
 अदिक्षुण्डलवत् ३ ७ २१
 आक्षर्यात् १ ४ १६
 आकाश १ ८ १८
 आकाश १ १ २०, ३ ४१
 आकाशे ७ ३ २४
 आख्यानात् ३ ३ १८
 आगतीनाम् २ ३ १६
 आचक्षते ३ २ ४
 आचार ३ ४ ३
 आचारात् ३ ४ ४३
 आतिवाहिका ४ ३ ४
 आत्म १ ४ २६ २ ३ ३६, ३ ३०, ३ ३ १६, १६
 आत्मकत्वात् ३ १ ७ ४ ८ ६
 आत्मगृहीति ३ ३ १६

अनृचो १ ३ ३०
 अवैयर्थ्यं ७ १ ४०
 अवैयर्थ्यात् ३ ७ १६
 अवैरोध्यम् ३ ७ २६
 अव्यक्तम् ३ ७ २३
 अव्यनिक्र २ ३ ४६
 अव्यतिरेकान् २ ३ ६
 अशतवन् ३ ४ ४०
 अशब्दम् १ १ ४
 अशुद्धम् ३ १ २६
 अश ७ ३ ४३
 अश्म ७ १ २३
 अश्मवन् ७ १ ७
 अश्रवणान् ३ १ ६
 अश्रुतत्वात् ३ १ ६
 अश्रुत ७ ३ १, १७, ३ ३ ६६
 अश्लेष ४ १ १३
 अश्ववत् ३ ४ २६
 असहृत् ४ १ १
 असन् २ १ ७, १७
 असन् ७ २ २६
 असति १ ४ १३, २ ७ २१
 असन्तते ७ ३ ४६
 असन्नितित्वात् ४ ४ १७
 असमञ्जसम् २ १ ८ ७ १०
 असम्भव २ ३ ६
 असम्भवान् १ ७ १७, २६, ३ १८, ३१ २ ७ ३३, ४२ ३ ३ ४ ७

असर्वज्ञता ७ २ ४१
 असश्लेष ४ १ १४
 असामञ्जस्यात् ७ ७ ३७
 असावत्रिकी ३ ४ १०
 अस्ति १ ३ ३३, २ ३ २, ३ ३ ८
 अस्मात् ३ ७ ८
 अस्मिन् १ १ १६, २६, ७ ३२, ३ १६
 अस्थ १ १ १६, ३ १६, ३४, २ १ ६, ३ ७ ६, ४ ७ ११, ३ ७
 अहवत् ४ ४ १०
 अदानि २ ३ ६
 अदिक्षुण्डलवत् ३ ७ २१
 आक्षर्यात् १ ४ १६
 आकाश १ ८ १८
 आकाश १ १ २०, ३ ४१
 आकाशे ७ ३ २४
 आख्यानात् ३ ३ १८
 आगतीनाम् २ ३ १६
 आचक्षते ३ २ ४
 आचार ३ ४ ३
 आचारात् ३ ४ ४३
 आतिवाहिका ४ ३ ४
 आत्म १ ४ २६ २ ३ ३६, ३ ३०, ३ ३ १६, १६
 आत्मकत्वात् ३ १ ७ ४ ८ ६
 आत्मगृहीति ३ ३ १६

आरोहावरोहो ३. १. १३
 आर्त्विज्यम् ३. ४. ४५.
 आविर्भावः ४. ४. १
 आविर्भूत १. ३. १६
 आविष्कृतम् ४. ४. १६
 आश्मरथ्यः १. २. २६; ४. २०
 आश्रम ३. ४. ३२
 आश्रमकर्म ३. ४. ३२
 आश्रय ३. २. ६।
 आश्रयवत् ३. ७. २८
 आश्रितत्वात् १. १. ३१
 आसीनः ४. १. ७
 आसृति ४. २. ७
 आह २. ३. १०; ३. २. १, १६,
 २३; ४. २. १५; ४. १०, १६
 इतम् ३. १. ८.
 इतर १. ३. १८; २. २.
 २१. २६; ३. २१
 इतरः १. १. १६; २. १७
 इतरत् ३. ४. ३६
 इतरत्र ३. ३. ३६
 इतरयोः २. ४. २१
 इतरवत् ३. ३. १, १६, ३७
 इतरस्य ४. १. १४
 इतरे ३. ३. १३; ४. १. १६
 इतरेषाम् २. १. १; ३. १०, १३, ३७,
 ४४; ४. ४६

इतरौ १. २. २२
 इति १. १. १३, २६, २७, २६, ३१;
 २. ७, ८, २६, २६, २६, ३१;
 ३. १८, २१, २७, २८; ४. १,
 ६, १७, २१, २२; २. १. १, ७.
 ११, १७, २४, ३१, ३५; २.
 ७, १६; ३. १५, २१, २४, ५३;
 ३. १. ४, ५, ६, ८, १०, ११,
 १७, २५; २. १२; ३. २, ६,
 १७, ३६; ४. १, २, २१, २३,
 ४८, ४५; ४. १. ३, १८; २. २१,
 १६; ३. १५; ४. ६, १८

इन्द्रियाणि २. ४. १७

इन्धन ३. ४. २५

इमे ३. ३. १०

इयत् ३. ३. ३४

इव ३. ३. २४

इष्ट ३. २. ६

इह १. १. ३१

ईक्षति १. ३. १३

ईक्षतेः १. १. ६

उक्तम् १. ३. २१; २. १. ३१;

३. ३. ८, २६, ३३, ४३,

६०; ४. ४२

उत्तेः १. २. २१; ४. १४;

४. ४. १८

उत्कर्षात् ४. १. ६

आरोहावरोहो ३. १. १३
 आर्त्विज्यम् ३. ४. ४५.
 आविर्भावः ४. ४. १
 आविर्भूत १. ३. १६
 आविष्कृतम् ४. ४. १६
 आश्मरथ्यः १. २. २६; ४. २०
 आश्रम ३. ४. ३२
 आश्रमकर्म ३. ४. ३२
 आश्रय ३. २. ६।
 आश्रयवत् ३. ७. २८
 आश्रितत्वात् १. १. ३१
 आसीनः ४. १. ७
 आसृति ४. २. ७
 आह २. ३. १०; ३. २. १, १६,
 २३; ४. २. १५; ४. १०, १६
 इतम् ३. १. ८.
 इतर १. ३. १८; २. २.
 २१. २६; ३. २१
 इतरः १. १. १६; २. १७
 इतरत् ३. ४. ३६
 इतरत्र ३. ३. ३६
 इतरयोः २. ४. २१
 इतरवत् ३. ३. १, १६, ३७
 इतरस्य ४. १. १४
 इतरे ३. ३. १३; ४. १. १६
 इतरेषाम् २. १. १; ३. १०, १३, ३७,
 ४४; ४. ४६

इतरौ १. २. २२
 इति १. १. १३, २६, २७, २६, ३१;
 २. ७, ८, २६, २६, २६, ३१;
 ३. १८, २१, २७, २८; ४. १,
 ६, १७, २१, २२; २. १. १, ७.
 ११, १७, २४, ३१, ३५; २.
 ७, १६; ३. १५, २१, २४, ५३;
 ३. १. ४, ५, ६, ८, १०, ११,
 १७, २५; २. १२; ३. २, ६,
 १७, ३६; ४. १, २, २१, २३,
 ४८, ४५; ४. १. ३, १८; २. २१,
 १६; ३. १५; ४. ६, १८

इन्द्रियाणि २. ४. १७

इन्धन ३. ४. २५

इमे ३. ३. १०

इयत् ३. ३. ३४

इव ३. ३. २४

इष्ट ३. २. ६

इह १. १. ३१

ईक्षति १. ३. १३

ईक्षतेः १. १. ६

उक्तम् १. ३. २१; २. १. ३१;

३. ३. ८, २६, ३३, ४३,

६०; ४. ४२

उत्तेः १. २. २१; ४. १४;

४. ४. १८

उत्कर्षात् ४. १. ६

आरोहावरोहौ ३. १. १३
 आर्त्विज्यम् ३. ४. ४५.
 आविर्भावः ४. ४. १
 आविर्भूत १. ३. १६
 आविष्टम् ४. ४. १६
 आश्वमेधः १. २. २६; ४. २०
 आश्रम ३. ४. ३२
 आश्रमकर्म ३. ४. ३२
 आश्रय ३. २. ६।
 आश्रयवत् ३. ७. २८
 आश्रितत्वात् १. १. ३१
 आसीनः ४. १. ७
 आसृति ४. २. ७
 आह २. ३. १०; ३. २. १, १६,
 २३; ४. २. १५; ४. १०, १६
 इतम् ३. १. ८.
 इतर १. ३. १८; २. २.
 २१. २६; ३. २१
 इतरः १. १. १६; २. १७
 इतरत् ३. ४. ३६
 इतरत्र ३. ३. ३६
 इतरयोः २. ४. २१
 इतरवत् ३. ३. १, १६, ३७
 इतरस्य ४. १. १४
 इतरे ३. ३. १३; ४. १. १६
 इतरेषाम् २. १. १; ३. १०, १३, ३७
 ४४; ४. ४६

इतरौ १. २. २२
 इति १. १. १३, २६, २७, २६, ३१;
 २. ७, ८, २६, २६, २६, ३१;
 ३. १८, २१, २७, २८; ४. १,
 ६, १७, २१, २२; २. १. १, ७.
 ११, १७, २४, ३१, ४५; २.
 ७, १६; ३. १५, २१, २४, ५३;
 ३. १. ४, ६, ६, ८, १०, ११,
 १७, २५; २. १२; ३. २, ६,
 १७, ३६; ४. १, २, २१, २३,
 ४६, ४५; ४. १. ३, १८; २. २१,
 १६; ३. १५; ४. ६, १८

इन्द्रियाणि २. ४. १७

इन्धन ३. ४. २६

इमे ३. ३. १०

इयत् ३. ३. ३४

इव ३. ३. २४

इष्ट ३. २. ६

इह १. १. ३१

ईक्षति १. ३. १३

ईक्षतेः १. १. ४

उक्तम् १. ३. २१; २. १. ३१;

३. ३. ८, २६, ३३, ४३,

६०; ४. ४२

उत्तेः १. २. २१; ४. १४;

४. ४. १८

उत्कर्षात् ४. १. ६

उत्क्रमिष्यत १ ४ २१
 उत्क्रान्ति २ ३ १६
 उत्क्रान्त्यो १ ३ ४२
 उत्तर २ २ २०, ४ १ १३
 उत्तरत्र १ ३ ३६
 उत्तरयो २ ३ २०
 उत्तरात् १ ३ १६, ३ ३ १६,
 ४ २ ३
 उत्तरेभ्य १ ३ १४
 उत्पत्ति २ २ १६, ४२
 उत्पादे २ २ २०
 उदासीनानाम् २ २ २७
 उन्मान ३ २ ३१
 उन्मानाभ्याम् २ ३ २२
 उपक्रमा १ ४ ६
 उपक्रमात् ४ २ ७
 उपगम ४ २ ४
 उपगच्छन्ति ४ १ ३
 उपगानवत् ३ ३ ६
 उपचय ३ ३ १२
 उपदेश १ १ २७, ३०
 उपदेशात् १ १ ७, २०, २६, २ १,
 २ २६, ४ १०, २४, २
 ३ २७, ३४, ४ ६, २०,
 ३ ४ ८, ४६, ४ १ १
 ४, १८
 उपदेशान्निगवन् ३ ३ ३६

उपनिषत्क १ २ १६
 उपन्यास १ ४ ६, ४ ४ ६
 उपन्यासात् १ २ २३, ४ ४ ७
 उपपत्ते १ १ २६, २ २, १३, ३
 ६, २ १ ३७, ३
 १ ६, २२, २ ३६, ३८,
 ४ १६, २ ११, ३ ७, ६ १३
 उपपद्यते २ १ २६, ३ १४
 उपपन्न ३ ३ ३०
 उपपूर्वम् ३ ४ ४२
 उपबन्धात् ३ ४ २४
 उपमर्दम् ३ ४ १६
 उपमर्देन ४ २ १०
 उपमा ३ २ १८
 उपरि १ ३ २६
 उपरोध २ २ २१
 उपलक्षण ३ १ ६
 उपलब्धि २ ३ ३२
 उपलब्धिबन् २ ३ ३७, ३ १ ६४
 उपलब्धे १ ३ १६, २ १ १६,
 २ २८, ३ १ १८, ३
 ३०, ६१, ४ ७ ६
 उपलभ्यत ७ १ ३६
 उपसप्तहान् १ ४ ११
 उपसहा ७ १ २४, ३ १ ६, ४ ४८
 उपरूप्य १ ३ २
 उपस्थित ३ ३ ४१

उपादानात् २. ३. ३६; ३. ४. २१

उपायन ३. ३. २६

उपेतः ३. ४. २७

उपेता २. १. ३०

उभय १. ४. २६; २. २. १८, ३६;

३. २. ११, २०, २७; ३. २८;

४. ३. ६; ४. ३. ६; ४. १२

उभयया २. २. १२, १६, २३; ३.

४०.; ३. ३. २६; ४. ४३;

४. ३. १६

उभयविधम् ४. ४. १२

उभयलिङ्गात् ३. ४. ३४

उभयसामञ्जस्यात् ३. २. २०

उभयस्मिन् १. १. २७

उभये १. २. २०

उभयोः ४. १. १७

ऊर्ध्व ३. ४. १७

ऊष्मा ४. २. ११

एकवाक्यता ३. ४. २४

एकस्मिन् २. २. ३३; ४. २. ६

एकस्य २. ३. ६

एकस्याम् ३. ३. २

एकामना ४. १. ११

एके १. ४. ६, १८; २. ३. ४३; ३.

२. २, १३; ३. १३; ४. १६, ४२

एकेषाम् १. ४. १, १३; ४. १. १७;

२. १३

एतावत्त्वम् ३. २. २२

एते ४. २. २१

एतेन १. ४. २८; २. १. ३, १२; ३. ८

एनम् १. २. २०, २६, ३२

एव १. १. १६, २३; २. १६, २७; ३.

२४, २६; ४. ६; २. २०, १४; ३.

१३, १८, ६०; ३. १. ६, ११;

२. ६, १४, १८, ४०; ३. ३८,

४३, ४७; ४. २६, ३४; ४. १.

१६, १६, १८; २. २, ११; ३.

६; ४. ८, ६

एवम् १. १. २६; २. ७; ४. ६, १८;

२. १. ११, २८; २. २७, ३४;

३. ४६, ६२; ४. ६; ३. २.

१३, २०; ३. १६, २०; ४. ८,

६२; ४. १. १४; ४. ७, १०,

२०

एवम्भावात् १. ४. २१

एयः ४. २. ११

ऐहिकम् ३. ४. ६१

ओक्स् ४. २. १७

ओक्स्त्वात् १. २. ७

औदुलौमि. १. ४. २१; ३. ४. ४६;

४. ४. ६

औपसदधत् ३. ३. ३३

कम्पनात् १. ३. ३६

करणम् २. २. ४३

करणवत् २. २. ४०	कुशा ३. २. २६
कर्त्ता २. ३. ३३	कृत २. ३. ४१; ३. १. ८
कर्तुः २. २. ४३	कृतात्वायै ३. १. ८
कर्तृ १. २. ४	कृतोः १. ४. २६
कर्म १. २. ४; ३. १३; २. १. ३५; २. १२; ३. २. ६; ४. ३२	कृत्स्न २. १. २६; ३. ४. ४८
कर्मणि १. ३. १७; ३. २. २६	क्रतिः २. ४. २०
कर्मणोः ३. १. १७	कैवल्यम् २. १. ३३
कर्मानुस्मृति ३. २. ६	क्रोधः २. १. २६
कल्पना १. ४. १०	कतुः ४. ३. १४
काम ३. ४. १५	कतुवत् ३. ३. ४७
कामकारे ३. ४. ३१	कमः २. १. १४
कामकारेण ३. ४. १६	क्रमेण २. ३. १६
कामात् १. १. १८	क्रिया ३. ३. ४६
कामादि ३. ३. ३६	क्रिये २. ४. ६
काम्याः ३. ३. ६०	क्रियायाम् २. ३. ३६
कारणत्वेन १. ४. १४	क्षणिकत्वात् २. ०. ३१
कारिणाम् ३. १. ८, १२	क्षत्रियत्व १. ३. ३६
कारेण ३. ४. १६	क्षपयित्वा ४. १. १६
कात्स्न्येन ३. २. ३	क्षीरघ्न २. १. २४
कार्य ३. ३. १८; ४. ३. ५, १०	गतत्वम् ३. २. ३७
कार्याय ४. १. १६.	गमि १. १. १०; ३. १६; ३. १५; २. ३. १६; ३. १. ४, १३; ४. २. १७; ३. ७
कार्यै ४. १. १६; ३. ४६	गतेः १. ३. ३६; २. ४. ६; ३. १. ३; ३. १६
घाष्णाजितिः ३. १. ६	गन्धवत् २. ३. २६
घाशवृत्स्तनः १. ४. २२	गीयते १. १. १६; ४. २७
कितव २. ३. ४३	गुण १. २. २; २. ३. २६; ३. ३. ६४
कुण्डलवत् ३. २. २७	
कुर्वतः २. ४. २०	

गुणकः १० २० २१	३०, ३६, ३६, ४०, ४३, ४४,
गुणसाधारण्य ३० ३० ६४	४६, ४७, ४६, ५०, ५२, ४० ३,
गुणात् २० ३० २६	५७, ८, ११, १३, १६, १६, २१;
गुह्यम् १० २० ११	३० १० ३, ८, १२, १४, १६, १६,
गृहिणा ३० ४० ४८	१६, २०; २० २, ४, ५, १३, १६
गृहीति ३० ३० १६	१६, १७, १८, २१, २२, २४, २६,
गृहितेः १० ४० १	३०, ३६, ३६; ३० ३, ४, ६, ६,
गौणः १० १० ६	१६, १६, २२, २३, २४, २६, ४६,
गौणी २० ३० ३; ४० २	४८, ४६, ५०, ५२, ६०, ६४,
ग्रहणात् १० २० ६	६६; ४० ७, १६, १६, १७, १८,
ग्रामवत् ३० ३० ३६	२४, २६, २६, २८, २६, ३०,
माह्वन्ति ४० १० ३	३१, ३२, ३३, ३६, ३६, ३७,
च १० १० १०, १४, १६, १७, १८,	३८, ३६, ४१, ४३, ४६; ४० १०
१६, २१, २६; २० २, ४, ६, ७,	२, ३, ६, ८, ६, १०; २० १, २,
१०, १२, १४, १६, १६, १७,	७, ६, ११, १४, १७, १६, २०,
१६, २०, २२, २३, २६, २७,	२१; ३, ८, ११, १३, १४, १६,
३२; ३० ४, ७, ६, ११, १२, १६,	१६; ४, ६, १७, १६, २०, २१
१६, १७, २०, २३, २६, ३०,	बहुः २० ४० १०
३२, ३६, ३६, ३७, ३८; ४०	चन्द्रनवत् २० ३० २३
१, ४, ६, ६, ७, १०, ११, १४,	चमस्तवत् १० ४० ८
१८, २३, २४, २६, २७; २० १,	चरण १० १० २४
२, ४, १०, १६, १६, १८, १६,	चरणात् ३० १० ६
२०, २३, २८, २६, ३०, ३६,	चराचर १० २० ६; २० ३० १६
३७, २० १, ३, ४, ५, ८, ६, १०,	चित्ति ४० ४० ६
१३, १४, १६, १६, १७, २०, २३,	चेत् १० १० ६, १३, २६, २७, २६,
२४, २६, २७, २६, ३१, ३२, ३४,	३१; २० ७, ८, ३६; ३० १८, १६,
३६, ३६, ३८, ३६, ४३, ४६; ३०	२१, २७, २८, ४० १, १७; २०
४, ६, १४, १७, २०, २२, २७,	१० १० ७, ११, १२, १७, २४

३१, ३५, २ ३, ७, १६, ४०, ३

२१, २४, ३६, ६३, ३ १ ४,

५, ६, ८, १०, २५, २ १२, ३

२, ६, ८, १७, ३६, ४ २१, २३,

४ २ १२, १६, ४ १८

चेतसु १ १ २५

चैत्ररथेन १ ३ ३५

चोदना ३ ३ १

छन्दसु ३ ३ २८

छन्दसु १ १ २५, ३ ३ ३६

जगत् १ ४ १६, ४ ४ १७

जन्म १ १ २

जामदग्न्यु ४ ४ १४

जिज्ञासा १ १ १

जीव १ १ ३१, ४ १८

क्षेमिनि १ ७ २८, ३१, ३

३१, ४ १८, ३ २ ४०, ४

२, १८, ४०, ४ ३ १२,

४ ७, ११

क्ष २ २ ६, ३ १८

क्षयत्व १ ४ ४

क्षयाय ३ ४ १६

क्षयायस्त्वम् ३ ३ ६७

ज्योतिषु १ १ २४, ३ ४०,

४ ६, २ ३ ४८, ४ १४

ज्योतिषा १ ४ १३

ज्योतिषि १ ३ १२

ज्वलन् ४ २ ८७

लक्षा २ ३ ४०

लङ्घित ४ ३ ३

तत् १ १ ४, ७, १४, १६, २० २०,

३१, २ ७, ११, १८, ३ २१, २६,

३४, ३६, ३७, ४ २, ३, १७,

२ १ १४, २३, २०, ३१,

२ १२, १८, ४४, ३ १३, १५,

१६, २६, ३०, ४१, ४ ३, ४, १०,

१४, १७, २२, ३ १ १, १०,

१३, १६, २ ४, ७, १४, २३,

३, ३, ३, ८३, २६, ३०, ३१,

४१, ४२, ४३, ४४, ६०, ६४,

६६, ४ ४, २७, २८, ३६, ४०,

४१, ४२, ६१, ६२, ४ १, १३,

२६, २ ३, ४, ५, ८, १७, ३ १,

४, ६, ६, ६, १०, १४, ४ ६, ८

तत् ३ ७ ६, २०, ४ ३ ६

तत् २ २ ३, ३ १ १६, ३ ३६,

४ १ ११, १२

तथा १ १ २५, २८, २ २६, ३१,

३ १६, ४ ६, २ १ ३४,

२ ७, ३ १०, २७, ४ १, ११,

३ १ ७, १८, २ २६, ३६,

३ २७, ६७, ४ २४, २७, ४

२ ६, १६, ४ १६, १६

तथात्वम् २ १ ४, ३ २ १६,

तथात्वेन ३ ३ ३

तद् ४ १ १४

तद्वत् २० १ ८	तुल्यम् ३० ४० ६
तद्वतः ३० ४० ६, ४७	तृण २० २० ६
तद्विदः ३० २० ४	तृतीय ३० १० २३
तनु ४० ४० १३	तृतीयम् ३० ४० ४७
तन्निष्ठस्य १० १० ७	तृतीये ३० १० १८
तन्मात्रम् ३० २० १६	ते २० ४० १७; ३० ४० ३४
तन्मात्रेण ४० ४० ६	तेजस्वात् ३० २० २८
तर्क २० १० ११	तेजः २० ३० १०
तर्तव्य-३० ३० २७	तेषाम् ३० ४० २७
तस्मै ३० ४० ४५	त्रयाणाम् १० ४० ५
तस्य १० ३० २२; २० ४० १६	त्रि ३० १० २
ता ३० १० ५	त्रिवृत् २० ४० २०
ताद्विध्यम् ३० ६० ५२	त्रैविज्यात् १० १० ३१
तानि ४० २० १५	दक्षिणे ४० २० २०
ताभ्यः ४० ३० १७	द्वम ३० ४० २७
तिरोहितम् ३० २० ५	दर्शनम् १० १० २५; ३० ४० ६
तु १० १० ४, ३०; २० ३; ३० १६, २६, ३३; ४० २, ६, १८; २० १० ५, ६, ६, २२, २७, ३३; ३० २, ७, ६, १३, १४, १६, २६, ४१, ४२; ४० ६, १०, १४, २०, २२; ३० १० २, ११, १३, १७; २० ३, ६, ६, १६, २७, ३२, ४१; ३० ८, १३, २६, ३३, ४७, ६२, ६४, ६५, ६०; ४० ८, ६, २७, ३६, ३८, ४०, ४२, ४३, ४८; ४० १० ३, १४, १५, १६, १६; ३० ६, ८ ८	दर्शनात् १० २० ११; ३० २७, ३०, ४०; २० १० २४, ३०; २० १५; ३० ३०; ३० १० १३, २०; २० २१; ३० ४८, ६६; ४० ३, ८, २८, ५१; ४० १० १६, २० १, ३० १३ दर्शयति १० २० ३१; ४० १; २० १० ३४; ३० २७; ४० ११; ३० १० ७; २० १७; ३० ४, २२, ५७, ४० ३६; ४० २० १६; ३० १६; ४० १६ दर्शयतः ४० २० ६; ४० २०

दहः १. ३. १४

दाश २. ३. ४३

दीर्घवत् २. २. ११

दुष्कृते ३. १. ११

दृश्यते २. १. ६

दृष्ट ३. १. ८

दृष्टम् १. ३. १५; ४. १. १२

दृष्टत्वात् ४. ४. ४

दृष्टः ३. ३. ५०

दृष्टान्त १. ४. २३; २. १. ६

दृष्टि १. २. २६

दृष्टिः ४. १. ५

दृष्टेः ३. ३. ४२; ४. ३. ६

दृष्ट्या १. १. ३०

देव २. १. २५

देवता १. २. २७

देह २. ३. ४८; ३. २. ६; ४. २. १६

देहयोग ३. २. ६

दोष २. १. १, २१; ३. ३. ०; ४. ११

दोषप्रसक्तिः २. १. २१

दोषात् २. १. १०, २६; २. १६, २३

द्यु १. ३. १; ३. २३

द्वादश ४. ४. १२

द्वादशाहवत् ४. ४. १२

द्वारः ४. २. १७

धर्म १. १. २०; २. १. ८, २१; ३. ६;

२. १. ३७

धर्मम् ३. २. ४०

धर्मान्तरेण २. १. १७

धारणावत् ३. ४. २०

धियाम् ३. ३. ३३

धृतेः १. ३. १०, १६

ध्यानात् ४. १. ८

न १. १. ५. ६, १३, १६, १८, २५,

२७, २९, ३१; २. ३, ७, ८,

१७, १९, २२, २६, २७; ३.

३, १८, २७, २८; ४. १, ५ ११,

१७; २. १. १, ४, ७, ९, १७,

२४, ३१, ३२, ३४, ३५; २.

१, ५, १२, १९, २६, २८, २९,

३०, ३३, ३४, ४०, ४३; ३. १,

१५, १७, २१, २४, ३०, ३६,

४६, ५३; ४. ६, ९, ११;

३. १. ४, ६, ९, १०, १८,

२३, २५, २. ११, १२, १९, २

६, ७, २१ २६, ४६, ५१, ५४,

६०, ६५; ४. १३, ५५, २१,

२३, ४०, ४१; ४. १. ४२,

२. ६, १०, १२, १९; ३.

१४; ४. १८

नयति ४. ३. १५

नाडीपु ३. २. ७

नाना २. ३. ४३; ३. ३. ६८

नानाभावात् १. ४. ११

नानारूपत्वात् १. ३. ३०

निगदान् १. १. २५

निचाय्यत्वात् १ २ ७	पत्युः २ २ ३७
नित्य २ ३ १२	पयसू २ २ ३
नित्यत्वम् १ ३ २६	पर ३ २ ५
नित्यत्वात् २ २ २६, ३ १७, ४ १६	परम् ३ २ ३१, ४ ३ १०, १२
नित्यम् २ २ १४	परस्य ३ २ ११
निमित्तत्वात् २ २ २६	पर २ ३ ६६
नियम २ ३ ३२, ३ ३ ३, ४ ४०	परात् २ २ ४१
नियमात् ३ ४ ७	परामिध्यानात् ३ २ ६
निरवयवत्व २ १ १६	परामर्श १ ३ २०, ३ ४ १८
निरूपणाभ्याम् ३ १ १	परामर्शात् १ ३ १८, ३६
निरोध २ २ २२	परिक्रियते ३ ४ ४
निरोधात् २ २ ०	परिणामात् १ ४ २६
निर्देश २ ३ ३६	परिमण्डलाभ्याम् २ ३ ११
निर्देशात् २ १ २२	परिशोपात् ३ २ १०
निर्धारणा ३ ३ ४२	परिहारौ २ ३ ४८
निर्धारणात् ३ ३ ४७	परे ४ १ १६
निर्धारणे १ ३ ३७	परेण ३ ३ ४२
निर्मातारम् ३ २ २	परोवरीयस्त्व ३ ३ ७
निशि ४ २ १६	पर्यायात् २ २ ३६
निष्ठस्य १ १ ७	पाते ४ १ १४
नेर्घृण्ये २ १ ३४	पाद १ १ २६
पक्ष २ १ १०, २६	पादवत् ३ ० ३३
पक्षेण ३ ४ ४७	पारिप्लव ३ ४ २३
प्रज्ञान्तर ३ ३ ६०	पुत्र ३ २
पञ्च २ ४ १२	पुरुष २ २ ७, ३ ३ २४, ४ १ २
पटवत् २ १ १६	पुरुषम् १ २ २६
पतन ३ ४ ४१	पुरुषविद्यायाम् ३ १ २४
पति १ ३ ४३	पुरुषार्थ ३ ४ १

पुंस्त्व २ ३ ३१

पूर्व २ ३ २०, ३ ४६, ६०,

४ १ १३, ४ ७

पूर्वकत्वात् २ ४ ४

पूर्वम् ३ ० ४१

पूर्ववत् ३ १ २४, २ २६

पूर्वं ४ १ १६

पृथक् २ ३ २८, ४ ६, ३

३ ४०

पृथक्त्ववत् ३ ३ ४०

पृथिवी २ ३ १३

प्रकरण ३ ३ ७

प्रकरणात् १ २ १०, २ ६, ४

६, ३ ३ ६४, ४ ४

३, ७

प्रकाश २ ३ ४६, ३ ० १६,

२८, ३४

प्रकाशवत् ३ २ १४

प्रकाशः ३ २ २६

प्रकाशित ४ ० १०

प्रकृत ३ ० २१

प्रकृत्यात् ३ १ १०

प्रकृति १ ४ २३

प्रति ४ २ २१

प्रतिहा १ ४ २०, २१, ३ २

२१, ३ ६

प्रतिज्ञानात् ४ ४ ०

प्रतिज्ञोपरोध २ ० ०

प्रतिपत्ति ४ ३-१४

प्रतिपत्ते १ ३ २७

प्रतिपन्थे ३ ४ ६१

प्रतिषेद्धम् ३ १ ६४

प्रतिषिद्ध २ ३ ४२

प्रतिषध २ १ ७

प्रतिषेधनि ३ २ २२

प्रतिषेधात् १ ३ ३८, ३ २

३०, ३६, ४ ० १२

प्रतिष्ठानात् १ २ २६

प्रतिसख्या २ २ २२

प्रतीवे ४ १ ४

प्रतीत ३ १ ६

प्रत्यक्ष १ २ २८, ३ २ २४, ४

४ १८, २०

प्रत्ययत्वात् ० ० १६

प्रत्ययम् ३ ३ १

प्रत्युक्तः २ १ ३

प्रत्येकम् ३ १ १०

प्रथमे ३ १ ४

प्रथित ४ ३ १

प्रज्ञावत् ३ ३ ४३

प्रज्ञापका ४ ४ १६

प्रज्ञान ० ३ ४१

प्रज्ञात्वात् ३ ० १४

प्रधानस्य ३ ३ ११

प्रदोष ३ ० ८

प्रमथात् १ ३ ८

प्रमाणनः ४ २० ६

प्रमितः १० ३० २४

प्रयत्न २ ३० ४२

प्रयोजन ३ ३० १४

प्रयोजनवरणात् २० १० ३२

प्रविष्टौ १० २० ११

प्रवृत्ते. १० ३० ३०; २० २० २

प्रशासनान् १० ३० ११

प्रश्न १० ४० ६, १८; ३० १ ३

प्रसक्तिः २० १० २१, २६

प्रसङ्ग २० १० १, ११, ३० ३२

प्रसङ्गान् २० १० १, ८

प्रसिद्ध १ २० १

प्रसिद्धौ १ ३ १७

प्राक् २० ४० ३

प्राचुर्यम् १० १० १३

प्राप्तयम् २ ३० २६

प्राप्त १० ४० ४

प्रण १ १ ३१; ४ १२, १७; ३

१० २०; ३ १० ३; ४० २८

प्रानभू १ ३ ४

प्रान्वना २ ४ १३

प्रान् १ १० १३, २८

प्रान् २ ४ १

प्रान् ४० १० ३

प्रान् १० १० ८

प्रान् ३ ३० ११

फल ३० ४ ४४, ४२

फलवान् ३० १० ४६

फलम् ३० २० ३८; ३, ४२

वृषविपर्ययो ३ २० ४

वन्त्य ३ २ ४

वर्तयन्त्वान् ३ १० ४६

वर्तीय ३ ३० ४४

वर्हि ३ ४ ४३

वर्द्धरायणस्य ३० ४ ८

वर्द्धरायण १ ३ ३६, ३३, ३ ३

४१, ४ १, १६, ४ ३

१६, ४ ७, १२

वर्द्धि. १ २० ३०, ३ १ ११, ४

३ ७; ४ १०

वर्ष ३ ३ ४६

वृद्धि ३ २ ३३

वर्षीति ३ २ ३३

वर्ष १ १ १, २ ३ ३, ४

४ १ ३

वर्षा ४ १ ४

वर्षा ४ ४ ४

वर्षा ३ १ ४

वर्षा ३ १ ४

वर्षा ३ १ १३

वर्षा ३ १० २०

वर्ष १ १ १३, २ ३ १३; ३

१० १३, १३, ४ १३

भावम् १. ३. ३३; ३. ४. ४२;
४. ४. ११

भावः २. २. ३०; ३. ३. ६१

भावात् १. ३. ३२; २. १. ६; २.
२. १४०; ३. ५३; ३. २.
२०; ३. ६३; ४. ४८;
४. ४. ७

भावाभ्याम् ३. ३. ३३

भावित्वात् २. ३. १६, ३०; ४.
२. १६

भावे २. १. १६; २. ४४;
४. ४. १४

भू १. ३. १,

भूत ३. ३. ३५

भूतधाम ३. ३. ३६

भूतम् १. ३. १७

भूतस्य ३. ४. ४०

भूतेषु ४. २. ६

भूमा १. १. २६; ३. ८

भूम्नः ३. ३. ६७

भूयस्त्वात् ३. १. २; ३. ४४, ६२

भूयः ३. २. २२

भेद १. १. १७, २१; २. २३; ३.
४; २. १. २२; ४. १८; ३. १.
३१; ३. ३६

भेदात् १. १. २७; ३. २. १२; १. २,
७, २६, ६८

भेदे ३. २. १२

भेदेन १. २. २०; ३. ४२

भोक्तृ २. १. १३

भोग २. १. ४०

भोगमात्र ४. ४. ११

भोगेन ४. १. १६

भौमम् २. ४. २१

मण्डलस्थ ४. ४. १८

मतयः ४. ४. ६

मधु १. ३. ३१; ४. १०

मनसि ४. २. १.

मनसी २. ३. १५

मनः ४. २. ३

मनुष्य १. ३. २६

मनोवत् २. ४. १२

मन्त्र २. ३. ४४; ३. ३. ६६

महत् २. १. ११

महद्वत् १. ४. ७

महिम्नः १. ३. १६

मातरिवा २. ३. ८

मात्र ३. २. १६

मात्रत्वात् २. १. ७

मानसवत् ३. ३. ४५

मान्त्रवर्णिकम् १. १. १५

मायामात्रम् ३. १. ३

मांस २. ४. २१

मुक्त १. १. ७; ४. ४. १

मुक्ति ३. ४. ६२

मुक्तिफल ३. ४. ६२	योनिः १. ४. २७
मुख्य १. १. ३१; ४. १७	योनैः ३. १. २७
मुख्यत्वात् ४. ३. १०	योगपथम् २. २. २१
मुख्ये ३. २. १०	रचना २. २. १
मूर्ति २. ४. २०	रश्मि ४. २. १८
मूलत्वात् २. १. २७	रंहति ३. १. १
मृत्युवन् ३. ३. ६१	रूप १. १. २३; २. २. १६; ३. १२
मोक्ष १. १. ७	रूपक १. ४. १
मौनवत् ३. ४. ४८	रूपत्वान् १. ३. ३०
यज्ञ ३. ४. २६	रेतः ३. १. २६
यत् ४. १. १८	रेतः सिक् ३. १. २६
यतः १. १. २	रेतःसु ३. ६. १७
यत्र ४. १. ११	लक्षण ३. ३. ३०
यथा १. ४. १४; २. १. २०; ३. ४०; ४. २४; ३. १. ८१	लिङ्ग ३. ३. ४४
६१; ४. २	लिङ्गम् १. ३. १६; ४. २०; ३. २. ११, २६
यथाकामम् ३. ३. ६०	लिङ्गात् १. १. १२, ३१; १. ३. १६; ४. १७; २. ३. १३, १६; ३. ४. २४, २६; ४. १. १; ३. ४; ४. ४. २१
यथाश्रयभावः ३. ३. ६१	लीला २. १. ३३
यावन् २. ३. ७, २०; ३. ३. ३२; ४. २. ६	लीलापेक्ष्यम् २. १. ३३
युक्तेः २. १. १८	लीलायन् २. १. १३, ३३; ३. ७, १६; ३. ३. ३०
योगम् १. १. १६	लीले २. १. १६; ३. १. १६; ३. ६१
योगः २. १. ३; ३. १. २६	वह्नुः १. १. २६
योगात् १. १. ३१; २. ३. ३१; ३. २. ६	वपनात् ३. ३. ४१; ४. २. १६
योगात् ३. ४. ४१; ४. २. १७	
योगिन् ४. २. ३१	
योनित्वात् १. १. ३	

वदति १. ४. ६	विधम् ४. ४. १२
वरुणः ४. ३. ३	विद्यातात् ३. ४. ६
वर्जम् ४. ४. १७	विधि ३. ३. ५; ४. ४. ४
वर्णात् २. ३. ४४	विधिः ३. ४. २०
वा २. १. २६; २. ११, ४१, ४४; ३. २५, ३२; ३. १. ५; ३. ६, २८, २९; ३. ७, २१, ६६, ६०, ६६; ४. १४, २०	विधिम्यः ३. २. ६
वाक् ४. २. १	विधिशेषवत् ३. ३. ५
वाक्य १. ४. १२, १६; २. १. १७	विधेः ३. ४. २७
वाचिः २. ४. ४	विनाशौ ४. १. १३
वाचित्वात् १. ४. १६	विन्यस्त १. १. १
वादेः २. ४. २२; ३. ४. २	विपर्ययः २. २. १६; ३. ३. ६
वामदेववत् १. १. ३०	विपर्ययान् २. ३. ३८
वायु २. ४. ६; ४. २. १	विपर्ययेण २. ३. १४
विकरणत्वात् २. १. ३१	विपर्ययौ ३. २. ६
विकल्प ४. ४. ११	विप्रतिषेधान् २. २. १०, ४६
विकल्पः ३. ३. ५६, ६६	विभागः २. ३. ७; ३. ४. ११
विकार १. १. १३; २. २. ३६; ४. ४. १६	वियत् २. ३. १
विकारम् २. ३. ७	वियोगान् २. ३. ६
विचित्राः २. १. २८	विरोधः १. ३. २७; ३. ३. २६
विज्ञान २. २. ४४; ३. १६	विलक्षणत्वात् २. १. ४
विदः ३. २. ४	विवक्षित १. २. ७
विद्यया ४. १. १८	विशिष्ट १. २. १५
विद्या ३. १. १७, २, ४७; ४. २. १७	विशिष्यन्ति ३. ३. ३७
विद्यायाम् ३. ३. २४	विशेष २. १. ६; ३. ४. ३८
	विशेषण १. २. १२
	विशेषम् ४. ३. १६
	विशेषात् १. १. ६, २४; ३. १. २३, ३. ३४; ३. २१
	विशेषाभ्याम् ४. ३. ७

- विशेषितत्वात् २. ४. ५ ; ३. ४. २३ ; ४. ३. ८
- विहार २. ३. ३४
- विहित २. ३. ४२
- विहितत्वात् ३. ४. ३०
- वृत्तिः २. ४. १२
- वृद्धि ३. २. २०
- वेदान्त ३. ३. १
- वेध ३. ३. २५
- वेद्युत्तेन ४. ३. ६
- वेधम्यात् २. २. ८
- बैलक्षण्यात् २. ४. १६
- वैशेष्यात् १. २. ८ ; २. ३. २४ ; ४. २२
- वैश्वानरः १. २. २४
- वैषम्य २. १. ३४
- व्यतिरेक २. २. ४
- व्यतिहारः ३. ३. ३७
- व्यपदिश्यते २. ४. १२
- व्यर्पादष्ट १. ४. १४
- व्यपदेश १. १. २६
- व्यपदेशः २. १. ५, ३. १६, १६ ; ४. ३. ६
- व्यपदेशात् १. १. १४, १५, २१ ; २. ४, ७, १४, १८ ; ३. २, ५, १३, ४१ ; २. १. १५, २१ ; ३. ३६, ४३ ; ४. २७ ; ३. २. २७, ४१ ; ४. १. १३, २. ८
- व्यपदेशाभ्याम् १. २. २२
- व्यपदेशेभ्यः ३. २. ३१
- व्यपाश्रयः २. ३. १६
- व्याख्यातम् १. ४. १७
- व्याख्यातः २. ३. ८
- व्याख्याताः १. ४. २८ ; २. १. १२
- व्याख्यानाभ्याम् १. ४. १८
- व्यापार ४. ४. १८
- व्यापारात् ३. ३. २३
- व्याप्तिः ३. ३. २३
- व्याप्तेः ३. ३. ६
- व्यावृत्तः १. ३. १२
- व्यामोहात् ४. ३. ५
- व्योमवत् १. २. ७
- शक्ति २. २. ६ ; ३. ३. ८
- शत ४. २. १७
- शतवत् ३. ४. ११
- शब्द १. २. ५, २४, २६ ; २. १. १४, २६, २७ ; ३. २२ ; ३. २१ ; २. ६, २७ ; ३. २६, ३१, ५८
- शब्दम् २. ४. २१
- शब्दवत् २. ३. ५
- शब्दः ३. ४. ३१
- शब्दस्य ३. ३. ५२
- शब्दात् १. १. ६, १३ ; ३. १, २४ ; २. १. ४ ; ३. ४, ४. १६ ; ३. १. २६ ; ३. ६, १६ ; ४. १, १२ ; ४. २. १ ; ४. १, २२

शब्दान्तरात् २० १० १८
 शब्दान्तरेभ्यः २० ३० १२
 शब्दाभ्याम् १० ३० १६
 शब्दे १० १० २८; ३० ४० १७
 शब्देभ्यः १० ३० ४३; २० ३० ६
 शम ३० ४० २७
 शरीर १० ४० १; ३० १० २७
 शरीरे ३० ३० ६३
 शम्बासु ३० ३० ६६
 शरीरः १० २० ३, २०
 शरीरात् ४० २० १३
 शास्ति १० १० १६
 शास्त्र १० १० ३, ३०; २० ३० ३३
 शास्त्राष्ट्या १० १० ३०
 शास्त्रयोनित्वात् १० १० ३
 शिस्तृ ३० ३० १२
 शिष्ट २० १० १२
 शिष्टापरिग्रहाः २० ४० १०
 शिष्ट २० १० १२
 शिष्टेः ३० ३० ६०
 शुक् १० ३० ३४
 शेष ४० २० १७
 शेषत्वात् ३० ३० २६; ४० ३
 शेषवत् ३० ३० ६
 शेषात् १० ४० १३; २० १० १७
 श्रवण १० ३० ३८
 श्रवणात् १० ३० ३४
 श्रुतत्वात् १० १० ११; ३० २० ३६

श्रुतम् ३० १० १२
 श्रुता १० २० १६
 श्रुति ३० ३० ४६
 श्रुतेः १० ३० २१; २० १० २७; ३०
 ४१; ४० ३० १८; ३० १० ४;
 २० ४० ७; ३० ६४; ४० ४० १६;
 २६; ४० ४४, ४६; ४० २० ३;
 ३० ६; ४० ८

श्रुतोपनिषत्क १० २० १६
 श्रेष्ठः २० ४० ८
 श्रेष्ठात् २० ४० १७

संक्रपात् ४० ४० ८

संख्या १० ४० ११

सतः २० ३० ६, ३१

सत्य ३० ३० २८

सत्वात् २० १० १६

सन्ध्यवत् ४० ४० १३

सन्ध्ये ३० २० १

सप्त २० ४० ६; ३० १० १६

सम १० ४० १६

समन्वयात् १० १० ४

समवाय २० २० १३

समञ्जसम् ३० ३० ६

समन्वारम्भणात् ३० ४० ६

समाचारे २० ३० ३

समाधि २० ३० ३६

समान १० २० ३०

समाना ४० २० ७

समाने ३. १. ५, १६	सर्वे १. ४ २८
समाहारात् ३. ३. ६३	सह २. ४. १०; ३. ३. ६६;
समुच्चयीरेत् ३. ३. ६०	४ ३. १०
समुद्राये २. २. १८	सहकारित्वेन ३. ४ ११
सम्पत्ति ३. २. १०	सहकारी ३. ४ ४७
सम्पत्ते १. २. ३१	सहभाव ३. ३ ६६
सम्पत्त्योः ४. ४ १६	सहसिष्टि २. ४ १०
सम्पद्य ४. ४ १	संज्ञा २. ४ २०
सम्पद्यने ४. १. १६	संज्ञात् ३. ३. ८
सम्परिष्वक्तः ३. १. १	संयमने ३. १ ११
सम्प्रसादात् १. ३. ८	संरापने ३. २. २४
सम्बन्ध १. १. २६; २. २ ३८;	संशोकजस्य ३. १ २१
३. २ ३१	संसार ४. २ ८
सम्बन्धस्य ४. २ १६	संस्कार १. ३ १६
सम्बन्धात् २. ३ ४८; ३. ३ १०;	सं १. ३ ११, १८, २. ३ ११,
४. ३ ३	३. ३ ६०-६६; ४. १ ४, २. ४
सम्भवात् १. ३. २६; ४. १ ७	सा १. ३ ११, ३. ३ ३८
सम्भृति ३. ३. २१	साक्षात् १. २ २८, ४ २४
सम्भोग १. ३ ८	साधारण १. ३ २४
सर्व २. १. १०, १७, ३. १. १, १०;	साधारण्य ३. ३. ६४
१. ११, ४ २६, २८	सापेक्षत्वात् २. १. ३८
सर्वगतत्वम् ३. २ १७	सामान्य ३. १ २३
सर्वत्र १. ३ १, ३. २ ११	सामान्यस्यात् ३. १ २०
सर्वथा २. २. २१; ३. ४ २४	सामान्यात् ४. २ १०
सर्वम् ३. ३. ३	सामान्य ३. ३ ११
सर्वाणि ४. ३. ३	सामान्यात् १. १. १०; ३. ३ ११;
सर्वाभाजुमति ३. ४. २८	१. ११, ११
सर्वमिदम् ३. ३ ११	सामान्यात् ४. ३. ६

साम्पराये ३. ३. २७	३. १. १६, २. १७; ४. ३०,
साम्य ३. ४. १६ ; ४. ४. २१	३७ ; ४. २. १४, २१
साम्यान् २. २. १३	स्मर्यमाणाम् १. २. २६
सारत्वात् २. ३. २६	स्मार्त्तम् १. २. १६
सिक् ३. १. २६	स्मार्त्ते ४. २. २१
सिद्धिः २. २. २७	स्मृति २. १. १
सिद्धेः १. ४. २० ; ४. ३. ५	स्मृतिभ्याम् ३. १. ८
मुष्टत ३. १. १३	स्मृतेः १. २. ६, ३. ३०, ३८ ;
मुख १. २. १५	३. ४. ४३ ; ४. ३. ११
मुपुप्ति १. ३. ४२	स्यान् १. २. २६ ; २. १. १३ ; ३.
सूक्ष्मम् १. ४. ० ; ४. २. ६	६, १६ ; ३. ३. १७, ४६ ; ४. २७
सूचकः ३. ०. ४	स्व १. १. ६ ; २. १ ; २. १. १०,
सूच्यते १. ३. ३४	२६ ; ३. २०, २२ ; ३. ३. ३६
सूर्यक ३. २. १८	स्वप्न २. २. २६
सृष्टिः ३. २. १	स्वरूपः १. ३. १६
सेतु ३. २. ३१	स्वरूपत्वात् ३. २. ३
स्तुतये ३. ४. १४	स्वाध्यायस्य ३. ३. ३
स्तुति ३. ३. २६	स्वाप्यय ४. ४. १६
स्तुतिमात्रम् ३. ४. २१	स्वामितः ३. ४. ४४
स्यान् १. २. १४ ; ३. २. ३४	स्वेन ४. ४. १
स्थानतः ३. २. ११	हस्त २. ४. ६
स्थिति १. ३. ७	हानौ ३. ३. २६
स्थितिम् ४. ४. १६	हार्द ४. ०. १७
स्पष्टः ४. २. १३	हि १. १. २६, २६ ; ०. ११, १०,
स्मरन्ति २. ३. ४७ ; ३. १. १४ ;	२१ ; ३. १६, ३३, ३४ ; ४. ६,
४. १. १०	६, २७ ; २. १. २४, २८, ३४ ;
स्मर्यते १. ३. २३ ; २. ३. ४५ ;	३. १. ०, २४ ; ४. ११ ; ३. १.
	६, ७ ; २. १. ४, ६, ११, १४,

२२, २३, २६; ३-३, १२, २७,	इति १-१-२६; २-१-२४
२६, ३७, ३८, ४२, ४६, ६१,	हेतु १-१-१४; ३-२-६१; ३-६-
६६, ६७; ४-१७, १८, ४६;	हेतुके २-२-१८
४-१-४, १२, १७, १८, २०	हेयत्व १-१-८
६, १३, १६; ४-१०, १६,	होत्र ४-१-१६
१६, १६	इत्थ २-२-११
इत २-१-२१	हास ३-२-२०

साम्प्रदाये ३ ३ २७	३ १ १६, २ १७, ४ ३०,
साम्य ३ ४ १६, ४ ४ २१	३७, ४ २ १४, १
साम्यात् २ २ १३	स्मर्यमाणाय १ ० २६
सारत्वान् २ ३ २६	स्मार्त्तम् १ २ १६
सिक् ३ १ २६	स्मार्त्तं ४ २ २१
सिद्धि २ २ २७	स्मृति २ १ १
सिद्धे १ ४ २०, ४ ३ ६	स्मृतिभ्याम् ३ १ ८
सुष्ठु ३ १ ११	स्मृते १ २ ६ ३ ३०, ३८,
सुख १ २ १६	३ ४ ४३, ४ ३ ११
सुपुत्रि १ ३ ४०	स्यात् १ २ २६, २ १ १३, ३
सूक्ष्मम् १ ४ , ४ २ ६	६, १६, ३ ३ १७, ४६, ४ २७
सूचक ३ ० ४	स्व १ १ ६, ३ १, २ १ १०,
सूच्यते १ ३ ३४	२६, ३ २०, ३, ३ ३ ३६
सूर्यक ३ २ १८	स्वप्न २ २ २६
सृष्टि ३ २ १	स्वरूप १ ३ १६
सेतु ३ १ ३१	स्वरूपत्वान् ३ ० ३
स्तुतये ३ ४ १४	स्वाध्यायस्य ३ ३ ३
स्तुति ३ ३ २६	स्वाप्यय ४ ४ १६
स्तुतिमात्रम् ३ ४ २१	स्वामिन ३ ४ ४४
स्थान १ २ १४, ३ ० ३४	स्वन ४ ४ १
स्थानत ३ २ ११	हुस्त २ ४ ६
स्थिति १ ३ ७	हानौ ३ ३ २६
स्थितिम् ४ ४ १६	हार्द ४ ० १७
स्पष्ट ४ २ १३	हि १ १ २६, २६, २ ११, २०,
स्मरन्ति २ ३ ४७, ३ १ १४,	२१, ३ १६, ३३, ३४, ४ ६,
४ १ १०	६, २७, २ १ ४, २८, ३४,
स्मर्यते १ ३ २३, २ ३ ४६,	३ ००, २४, ४ ११, ३ १
	६, ७, २ १, ४, ६, ११, १४,

२०, २३, २६; ३० ३, १२, २७,	हृदि १० १० २४; २० १० २४
२६, ३७, ३८, ४२, ४६, ४९,	हेतु १० १० १४; ३० २० ४१; ३० ४०
५६, ५७; ४० १७, १८, ४६;	हेतुके २० २० १८
४० १० ४, १२, १७, १८, १०	हेयत्व १० १० ८
६, १३, १६; ४० १०, १६,	होत्र ४० १० १६
१६, १६	ह्रस्व २० २० ११
हस्त २० १० २१	हास ३० २० २०

सूत्रसंख्या

प्रथमे निम्बार्कः वनदेवः भास्वरः मन्वः रामानुजः बतभः विद्यानः रङ्गरः श्रीवट्टः
अध्याये मिथुः

१ पादे	३२	३१	३३	३१	३२	३१	३१	३१	३०
२ पादे	३३	३३	३२	३२	३३	३२	३२	३०	३३
३ पादे	४४	४३	४३	४३	४४	४३	४३	४३	४२
४ पादे	२८	२८	२७	२६	२६	२८	२८	२८	२६
समष्टिः	१३७	१३६	१३३	१३४	१३८	१३४	१३४	१३४	१३८

द्वितीये निम्बार्कः वनदेवः भास्वरः मन्वः रामानुजः बतभः विद्यानः रङ्गरः श्रीवट्टः
अध्याये मिथुः

१ पादे	३६	३६	३७	३७	३६	३७	३७	३७	३६
२ पादे	४६	४६	४४	४६	४०	४६	४६	४६	४२
३ पादे	६०	६१	६३	६३	६०	६३	६३	६३	६२
४ पादे	२१	२०	२०	२३	१६	२२	२२	२०	१६
समष्टिः	१६३	१६४	१६६	१६८	१६६	१६७	१६७	१६७	१६६

तृतीये निम्बार्कः वनदेवः भास्वरः मन्वः रामानुजः बतभः विद्यानः रङ्गरः श्रीवट्टः
अध्याये मिथुः

१ पादे	२७	२८	२६	२८	२४	२७	२७	२७	२७
२ पादे	४१	४०	४१	४२	४०	४१	४१	४१	४०
३ पादे	६४	६८	६६	६८	६४	६६	६६	६६	६४
४ पादे	६१	६१	६०	६१	६१	६१	६०	६२	६१
समष्टिः	१८३	१८६	१८३	१८६	१८०	१८४	१८६	१८६	१८०

सूत्रसप्त्या

चतुर्थे अध्याये	निम्बार्क	सतदेव	भास्कर	मध्व	रामानुज	वज्र	विज्ञान मिश्र	रङ्गर	श्रीकृष्ण
१ पादे	१६	१६	१८	१६	१६	१६	१६	१६	१६
२ पादे	२०	२१	२०	२२	२०	२१	२१	२१	२०
३ पादे	१५	१६	१५	१६	१५	१७	१६	१६	१५
४ पादे	२२	२२	२२	२२	२२	२२	२३	२३	२२
समाप्ति	७६	७८	७५	८०	७६	७६	७६	७८	७६

सूत्रसमष्टि

निम्बार्कस्य ४४६ । सतदेवस्य ४४६ । भास्करस्य ४४७ । मध्वस्य ४४७ ।
 रामानुजस्य ४४६ । वल्लभस्य ४४६ । विज्ञानमिश्रो ४४६ । रङ्गरस्य ४४६ ।
 श्रीकृष्णस्य ४४५ ।
